Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5337 — ՕԳՈՍՏՈՍ 19/1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1903 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 9 ՁԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԻՐ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5:37

درعلیه‌ده غلطه ﴿ آره‌ول ﴾ غزتهسی اداره‌سی‌نده

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԳՈԼԻՍ, Գալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	ղրշ
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»
Դրամի փոխարէն փոստային փող կ'ընդունուի ,	115	

դրուշի փողը 100 դրուշի հաշուով :
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն :

20 ՓԱՐԱ 20

ՏԱՐԵԴԱՐՁ
ԲԱՐԵԲԱՍՏԻԿ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ
ՎԵՀԱՓԱՌ
ՂԱՋԷ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱԳՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻԴ Բ. ԿԱՅՍԵՐ
ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ԵՒ ՄԵԾԱՆՈՒՆ ԻՆՔՆԱԿԱԼԻՆ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Ընդհանուր հրճուանք ու բերկրապատար ցնծութիւն մըն է որ պատած է, այսօր, Թուրքիոյ համայն բնակիչները, Ն. Կայս. Վեհափառութեան Դահակալութեան բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ։ Երկրին ամէն կողմը, երախտագիտական յորդ ու ջերմագին զգացումներ կ'արտայայտուին ու արտակարգ խրախճանութիւններ կը կատարուին ի պատիւ Վեհ. Սուլթանին, որ ամէն առթիւ իր բարիքները ու շնորհները առատօրէն կը շռայլէ ժողովրդեան ամէն դասակարգերուն։ Բարեբաստիկ տարեդարձը որ կը տօնուի այսօր, ուրեմն սքանչելի առիթ մըն է անգամ մը եւս կրկնելու այն բարեմաղթութիւնները՝ զոր ամէն ոք կ'ընէ երկրին մեծանուն Վեհապետին արեւշատութեան ու Թանկագին կենաց համար։

Ասիկա ինքնին բնական ու սրտաբուխ է, երբ նկատի առնենք եւ աչքի առջեւ բերենք այն զգալի ու հսկայական յառաջդիմութիւնը՝ զոր երկիրը ըրած է ու կ'ընէ ամէն օր, Ն. Կ. Վեհափառութեան Դահակալութեան բարեբաստիկ տարեդարձէն ի վեր։ Այդ յառաջդիմութիւնը, թէ՛ բարոյական եւ թէ նիւթական, Թուրքիոյ բնակիչներուն բարօրութիւնը աւելցուցած է, քաղաքակրթութեան բարիքները բերելով իր հետ։ Երկրին վաճառականութիւնը, այսօր, մեծ զարգացում ստացած է, հաղորդակցութեանց ճամբաներուն դիւրութեան շնորհիւ, որոնք առհդին մշակում կու տան ներքին առուտուրին։ Արտաքնումները զգալապէս աւելցած են, կարեւոր տեղ մը բռնելով միջազգային վաճառականութեան մէջ եւ ապահովելով դրամագլուխներու շահագործումը ու ժողովրդեան բարեկեցութիւնը։

Երկրին այս անօրինակ զարգացումին մէջ երապէս աչքառու տեղ մը կը գրաւէ կրթութեան գործին տրուած մղումը, որ հինգերորդ տարի է։ Այսօր, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին խմաստուն հոգածութեան, օսմ. ընդարձակ երկրին ամէն կողմերը, նոյն իսկ աննշան գիւղերու մէջ նախնական վարժարաններ բացուած են. նոյնպէս ամէն տարի կ'աւելնայ երկրորդական վարժարաններու թիւը, բարձրագոյն կրթութեամբ մը օժտելով երիտասարդութիւնը։ Մասնագիտական վարժարանները, իրենց լաւ կազմակերպութեամբ, զանազան ասպարէզներու պատրաստուողներու համար աքանչելի ատաղներ կը հանդիսանան։

Երկրին յառաջդիմութեան գլխաւոր ազդակն է վարչական կազմակերպութիւնը, որուն շնորհիւ ամէն հանրօգուտ շինութիւններ, անտեսական կարեւոր ձեռնարկներ յաջողապէս ի գլուխ կ'ելլեն, ընդհանուր բարօրութիւն մը առաջ բերելով։ Օսմ. ցամաքային ու ծովային բանակները, իրենց պատկանելի զօրութեամբ, Թուրքիոյ վարկը բարձր կը պահեն օտար տէրութեանց առջեւ, միեւնոյն ատեն անդորրութիւնը անվթար պահելով Թուրքիոյ ամէն մասերուն մէջ։

Ու այս ամէնը, շնորհիւ մեր Օգոստափառ Սուլթանին, որ իր հայրական խնամքը ու հոգածութիւնը բնաւ չի պակսեցներ ժողովրդեան վրայէն։ Ն. Կ. Վեհափառութեան հովանիին տակ, Թուրքիոյ այլազան ցեղերը ու հաստատութիւնները անխիտ կը վայելեն Թանկագին առանձնաշնորհումներ եւ դիւրութիւններ։ Այս նշանակելի պարագան ինքնին զօրաւոր գրական մըն է թէ Վեհ. Կայսրը որքան դուրդուրալից ու խանդաղատ հոգածութեամբ կը վերաբերուի դէպի ժողովուրդը։

Այս անդուլ խնամքներուն եւ անսպառ շնորհներուն արդիւնքը չէ՞ միթէ որ բարենպատակ հաստատութեանց թիւը օր օրի կ'աւելնայ։ Հիւանդանոց, որբանոց, անկելանոց, եւն., Ն. Կ. Վեհափառութեան դրամական նպաստներով կը մատակարարուին, ինչպէս եւ մեր Ազգ. Հիւանդանոցը, որուն յատկացուած օրական նպաստը երախտագիտական պարտք մը կը դնէ մեր վրայ։

Ահա ինչու՛ համար, օսմ. հպատակները, ինչպէս նաեւ այն բազմաթիւ օտարականները որոնք հաստատուած են Թուրքիոյ մէջ, ցնծագին ուրախութեամբ ու այնքան եռանդով կը տօնեն Օգոստափառ Սուլթանին Դահակալութեան տարեդարձը։ Ամէն դասակարգի անհատներ կը մասնակցին այս ընդհանրական տօնախմբութիւնին. լուսավառութիւններ, խրախճանութիւններ ու նուագածութիւններ կը կատարուին ամէն կողմ, իբր հաւատարիք ժողովրդեան ջերմագին երախտագիտութեան։ Թուրքիոյ մշիւռնաւոր հպատակներուն այս սրտաբուխ մաղթանքներուն ու երախտագիտական արտայայտութեանց կը ձայնակցի նաեւ մամուլը, ընդ որս Արեւելք գոչելով սրտագին.

ԿԵՑՑԷ՛ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ
ՀԱՄԻԴ ԲԱՆԸ ՂԱՋԷ
ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ՈՒ ՄԵԾԱՆՈՒՆ
ԻՆՔՆԱԿԱԼԻՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ԱՆՀԵՏԱՑԱԾ ԴԷՄՔԵՐ

ՄԵՍՐՈՊ ՍԱՄՈՒԷԼԵԱՆ

Ամբողջ քսան տարիներու՝ կրթական բեղմնաւոր գործունէութիւն մը, կարելի՞ էր անարժան համարել սա՛ քանի մը տողերու գնահատումին։ Դէթ ինծի համար, խղճի ծանր բեռ մը պիտի ըլլար ատիկա, տեսնելով որ իր ամիւններուն հետ՝ յիշատակն ալ մոռացութեան փոշին տակ պիտի ծածկուի, գաւառի համեստ անիւններուն մէջ լռիկ ու պարտաճանաչ կրթական գործունէութեան մը նուիրուած նոյնքան համեստ դէմքերէն մէկուն փարելի յիշատակը, որ տիպար կեանքի նուիրական յատակագիծ մը նկատուելու է՝ նորահասներունդէն։

Քանիներ կան ու քանիներ ալ անցած են այսպէս, իրենց կեանքին ամէնէն առոյգ չրջանները՝ ուսուցչական ասպարէզին զոհաբերելէ յետոյ, տիրացուներու սովորական դասակարգէն անջատ, ինքնուրոյն արժանիքի տէր հաղուագիւտ անձնաւորութիւններ, որոնց դերը վարդկանական փոնաքի փոխարինութեան մը հետ չէ՛ կարելի զուգակշռել, եւ որոնք իրբեւ սիզիֆոսի մարդ՝ չատ բարձր կը մնան իրենց շուրջը վժռող ձեռնածու մակարոյծներէն։

Մեսրոպ Սամուէլեան, սակայն, իր մասնաւոր տեղն ունեցաւ ո՛չ միայն իբրեւ սիրուած դասախօսակ մը, այլ նաեւ իբրեւ գերազանցօրէն անկեղծ, համակերպող, համակրելի բարեկամ մը եւ օրինակելի հայր մը մանաւանդ։ Երեք փնտռուած յատկութիւններ, որոնց մէկն իսկ պիտի բաւէր յարգանքի բաժին մը անթեղելու՝ մեր սրտին մէջ, եւ որոնք խիստ քիչ անգամ ժամադիր կ'ըլլան, կազմելու համար իր չրջանակին մէջ եւ զանգ անհատականութեան մը բացառիկ արժանիքը։

Մեսրոպ Սամուէլեան ո՛չ բարձրագոյն վարժարանի մը չրջանաւարան էր եւ ո՛չ ալ փորձած էր իր համբաւը պիտակել անմէջ սրգուսներով, ինչպէս կ'ընեն ոմանք, իրականին չգոյութիւնը՝ չլացնող էդիքէդներով արժեւորելու համար։ Բարեկեցիկ ոսկերիչի մը զաւակն էր ան, որ մինչեւ պատանեկութեան տարիքը՝ իր հօր արհեստովը զբաղելէ ետքը, ուսման ու մասնաւորական զարգացման տարօրինակ փափաք մը զգացած էր ներսէն, ինքնաձիգ եւ անյաղթելի ձգտում մը, դուք ըսէք տեսակ մը արհամարհանք՝ փայլուն մտաւորներու մշտնջենական դրացնութեան հանդէպ։ Բնականօրէն բարոյական գեղեցիկ տրամադրութիւններուն հետ, նիւթական անկարօտ հանգամանքն էր այդ հակադրական իտէալին նախնական շարժառիթը, որով հոգեկան յափշտակումի այդ չրջաններուն մէջ, երբեք չպիտի կրնար կանխատեսել բովանդակ յուսախաբութիւններն ու հիասթափումները՝ այն ասպարէզին՝ զոր ընդգրկել կը բաղձար անոնցմէ։ Այս պայմաններուն մէջ, կրնանք երեւակայել նոր կեանքին խանդավառ սկզբնաւորութիւնը, շուկայէն դէպի դպրոց իր յանդուգն ոստումն յետոյ։

Միջավայրը չատ համեստ զարգացում մը վերապահած էր իրեն, կատարելագործումը պիտի մնար ինքնաշխատ ջանքերուն։ ու դեռատի Սամուէլեան, կարմ միջոցի մէջ, պիտի յաջողէր իւրացնել հայերէնի եւ յարակից առարկաներու խորնամտ հմտութիւն մը, երաշխաւորեան ճիւղին հետ, որուն եւս ո՛չ նուազ ընդունակ էր, ձայնի սիրուն ներդաշնակութեամբը մասնաւորապէս։ Իսկ աւելին հետապնդումը սոսկ անիրանալի տենչանք մը պիտի մնար՝ ի հարկէ, կանուխէն կաշկանդուած ըլլալով ընտանեկան հոգերէն։ Ուստի հակառակ մնուցուած աւելի լայն իղձերուն, պարտաւորուեցաւ գոհ մնալ կղզեւոյցած աւանդն սահմանափակ դիւրութիւններէն, առանց կարենալու աւելի՛ բազմաբոյս դրացի քաղաքներու մտաւորական մշակումին մասնակից ըլլալ։

Բայց չեմ գիտեր թէ՝ նո՛յն իսկ այս պարագայի՛ն պէտք է վերագրել իր նկարագրին թանկագին կատարելութիւնները։ Բազմաթիւ օրինակներ չպիտի գտնէինք մեր չուրջը, համոզուելու համար թէ՝ դաւառացին մանաւանդ՝ մտքի տարաշխարհիկ ու բարդ խնդրոյմներուն մէջ կը մոռնայ յաճախ արժանաւոր խարդ մը յատկացնելու նկարագրի ազնուացումին։

Անհիմն չըլլար ենթադրել, ուրեմն, թէ՝ Սամուէլեան իր բարոյական ինքնութեան գրաւիչ հանգամանքը կը պարտէր մտքի համեստ վիճակին. ան՝ նո՛յն իսկ տեղին ու գործին յարմար անձն էր, միջավայրին պահանջումներուն խորապէս գիտակից, առանց որուն՝ հմտութեան ու կեանքի ըմբռնումներու սովորական ո՛ւ եւ է ձախող պատուաստում՝ զինքը պիտի դասէր չարքին մէջ բոլոր այն թափառիկ իմաստակներուն, որոնց համար լաւագոյն դաս մը կրնայ համարուիլ այս ճշմարիտ ուսուցչին քանանմեայ ասնընդհատ պաշտօնավարութիւնը՝ միեւնոյն տեղին ու միեւնոյն վարժարանին մէջ։ Անոր սիրան ու հոգին աղաւորուած չէին մտաւորականին անչրջանայեաց ձեւազեղծումէն եւ ուսումնական խառնամթոր ծանօթութիւններու անծրագիր կուտակումին փոխարէն։ Մարդը զարգացուցած էր իր ներսը։

Պաշտօնին մէջ ցոյց տուած զեղեցիկ յարատեւութեան միացուցած էր նաեւ փորձառական մանկավարժութեան բոլոր պահանջուած բարեմասնութիւնները, որոնք ա՛նքան ալ անմերի կերպով կը յարմարէին իր անձնական խառնուածքին։ Զմարշեցնող լրջութիւն մը՝ որ ժպիտներ կը պահէ թարթիչներուն տակ, ի հարկին շուայլելու համար, հայրական գուրգուրալից դէմք մը մանրիկներու հանդէպ, անմեղ հաճեցաւութիւն մը՝ ամէն պարագայի մէջ, եւ մանաւանդ մաթեմատիկական ճշդապահութիւն՝ դպրոցական ամէնէն աննշան գործերուն մէջ իսկ։ Անաւասիկ ուղին, որուն հետեւորդն հետեւեցաւ Սամուէլեան, առաջին օրէն մինչեւ վերջը։

Իրրեւ ընկերական անձնաւ՝ նոյնքան ուշագրաւ դէմք մըն էր ան։ Այնքան միայն ըսեմ թէ՝ դիմքը տեսած ատենս առաջին անգամն էր որ կը հանդիպէի արժանիքի եւ դիրքի տէր մարդու մը որ թշնամի չունի։ Վարժարանի չուրջը անխուսափելի եզող ժողովրդային հակառակութիւններուն, քիչախնդիր մեքենայութիւններուն մէջ, ինքն միշտ նոյն մաքուր, համակրելի ու երջանիկ դիրքէն չէր խախտեր, մշտնջենական բարեկամը մնալով բոլոր դասակարգերուն՝ ալ ու տրամիտ մտերիմը այն ամէն պաշտօնակիցներուն, որոնք այլ եւ այլ դաւառներէ կու գային, պարբերաբար իրարու յաջորդելու համար։ Համակերպող, հեզամտաբոյր ու դիւրահաղորդ ըլլալով մէկտեղ, մտքի չափ էր ուշեր չեղել անկեղծութենէն, որ սակայն կը կորսնցնէր իր սովորական վիրաւորիչ հանդամանքը, փարմանքի բնական փափկանկատութենէն աղդուելով, եւ ասիկա էր արդէն իր յաջողութեան գաղտնիքը։ Հաստատակամ, յարատեւող եւ անկեղծ նկարագրին զուգորդել ա՛յնքան բարեխառն ու դիւրաճկուն բնաւորութիւն մը, ընդունեցէք որ ամէնուն տրուած չէ՝ ասի։

Կեանքի բոլոր բաւիղներուն մէջէն անվնաս ու ժպտաչուրջն անցնող այս փորձառու լաւատեսին տարիքն ալ չատ համր կ'ընթանար կարծես։ Գառասունը չատանց զլած էր՝ երբ զինքը ճանչցանք, ալեծաղիկ ու զուարթ։ Տարիներ յետոյ, երբ դարձեալ իրարու կը հանդիպինք, նոյն մշտամպիտ Սամուէլեանը կը գտնի դիմացս, միշտ անփոփոխ, առոյգ եւ աչխոյժ, նոյն վառվռուն մտերիմը, որ առաւօտէն մինչեւ իրիկուն սրտանց չռայլած ուսուցչական ճիգերէն յետոյ, լայն չունչ մը կ'առնէր, հոգեկից հրճուանքի հմայիչ ճառագայթում մը դէմքին, երբ գիտէն եւ ուսիներուն ճամբան ձեռք կ'առնէր բարեկամներուն հետ։

Որքան անձնուէր՝ նո՛յնքան դժբաղդ հայր մը եղաւ Մեսրոպ Սամուէլեան։ Մինչեւ իր վերջի տարիներուն նոյն իսկ, ձախող պարագաներու բերումով, նիւթականի անբաւականութեան ենթարկուած ըլլալով հանդերձ, հիւլէ մը իսկ պակսած չէր ընտանեսիրական իր խանդաղատանքէն, ու բազմանդամ դերդաստանի մը հոգերուն տակ կքող այս վեհոգի հայրը ո՛չ մէկ միջոց խնայեց՝ հեռատեսօրէն գծելու համար չափաւոր զաւակներուն կեանքի ուղին. ոչ ձեռնասերական ո՛ւ եւ է զգացում չկասեցուց զինքը՝ զաւակներուն կենսական բոլոր անհրաժեշտութիւնները գոհացնելէ։ Ինքը ասդին երիտասարդութեան վերանորոգում մը փորձելու համար՝ կեանքի աշունին մէջ նոյն իսկ մտքէ չանցուց լքել զանոնք, թուլցած ուսերուն վրայէն թօթուել անոնց բեռը, նիւթապէս դիւրութիւն մը աւելի ձեռք բերելու միտքով, ինչ որ եղեռնական երջանկութեան մը ընդլայնումին պիտի ծառայէր, վտարանին անկիւնը կամ աւաղանին չուրջը, քանանմեայ պարմանիի մը հովանաւորդութեան վայելքները նիւթական յղիացումներու մէջ փնտռելով եւ ուզելով մոռնալ իրենց տարիքը... տառապող զաւակներու վիչտակին հետ։ Ընդհակառակը, իբրեւ ճշմարիտ հայր, մտաբերեց իր անցեալ կեանքը, վերյուշեց տարիքի բոլոր այն անխուսափելի գանանդները, վտանգալից դէրբուկները, որոնց եղերքէն անցած էր, հասուն տարիքի ապահովագոյն հանգրուանին հասնելէն առաջ։ Ուստի պարտք ըրաւ, անդրանիկին հիմնական հանդէսներուն եւ գործի նախնական ծախքերուն համար, եւ ա՛յն ատեն միայն հանգիստ ու խիղճով հանդարտ մնաց՝ երբ տեսաւ երանութեան ժպիտներուն վերթիւլը՝ անոր երազուն դէմքին վրայ եւ գիտակից եռանդով մը գործին փարիլը։

Եւ հարկ կայ բացատրել թէ՝ ո՛րքան աղուոր յաջողութիւն մըն էր որ արդիւնաւորեց զաւակներուն առաջին քայլերէն իսկ, եւ անդրանիկին յետոյ կրտսերն ալ հասաւ քիչ տաճնէն՝ իրբեւ զօրավիդ եղբօրն ու հօրը։

Բաղդը նորէն կը սկսէր ժպիտներ ընծայել այս օրհնեալ գերդաստանին։ պարտքերը վճարուած էին արդէն քանի մը տարիէն, ու բարեկեցիկ ապրուածքի առաջին ձեռնարկներն ալ գործադրուելու վրայ էին։ Նիւթականի յուսալից աւետիսներու հետ, սիրական, գուրգուրալից նամակներ կը հասնէին իր զաւակներէն, որոնք հիմա կը խնդրէին, կը թախանձէին որ հայրիկը հանդչի այլեւս, խաստ քաչուելով աւաուցչական սրտամաչութիւնը պաչտօնէն։

Եւ ալեծաղիկ Սամուէլեանը, իր երախտագէտ զաւակներու այս փափաքին ալ զոհացում տալու խորհուրդներուն մէջ տարուբերը, կը տեսնէր թէ կեանքի վերջալոյսին մէջ՝ ամէն ատենէ աւելի երջանիկ կը զգար ինքզինքը, ծերութեան ապառած կորովը կը վերսանար կարծես, նոր ոգեւորութիւն մը կը հոսէր իր երակներուն մէջ, ներշնչուած որդիական սիրոյ կենսաբորդ ճառագայթումէն։ Կը մտածէր սուզիլ ձգել վերջապէս կրթական ասպարէզը, որուն աղաւաւկները չատ ծանր կուգային իր յեռին ուժերուն, ու յետոյ, կը փափաքէր ինքզինքը բոլորովին նուիրել տան ներքին բարօրութեան, ուր ապագայ թոռնիկներու դաստիարակութեան բաժինն ալ պիտի ստանձնէր ապահովաբար. կ'երեւակայէր նաեւ այլազան անուշութիւնները՝ այգիի եւ պարտէզի զբաղումներուն։ Ցիսունը հաղիւ անցուցած յանկարծական կաթուածի մը զոհ կ'երթայ, այգիի հօրենական ճամբուն վրայ իյնալով անշունչ, դեռ չվայելած երախտաւոր ուսուցչի, հազուագիւտ բարեկամի եւ տիպար հօր արժանաւոր փոխարինութիւնը։

ԼԵՒՈՆ ՍՐԱՊԵԱՆ
Տիարպէքիր

ՀԱՐՍ Է ԵՂԵՐ

(ԳԱՌՆԱՌՆԱՆՆ ԿԵԱՆԳԻԷ)

Պատշգամին հրազը կը մարի. ժամը 2ն է։ Ամէն կողմ լռութիւն, մօտակայ գեւակին սանքը միայն կը դղէլ միօրինակ, ու քիչ մը առաջ լսուած չաներու հաչիւնները ալ դադրած են։ Այս ամայութիւնը կ'ահաբեկէր զինքը։

Ժամ մը անցած էր ու դեռ Մինիկ չէր երեւար։ Անչուշտ սենեկներուն կասկած չներշնչելու համար՝ պատեհութիւն մը կը փնտռէր։ Վայրկեանները ծանր կը սահէին՝ սպասումի հանումովը։

Պատուհանները եւ դուռը մութին մէջ ծածկուած էին. տունը իբր հսկայ սու�ր մը կանգնած էր կարծես։ Տան վրայ անձկագին նայուածք մը նետած ատեն՝ յանկարծ զդայլ քայլի մը ձայնը կը հասնի ականջին. չորցած տերեւներու խշրտոց մը կը լսուի։ Ահա չուք մը, քալլ մը, ու Մինիկ քովը հասած էր։ Լուռ թրթռումներ, գերազանց յուղումներ, անճառ հրճուանքներ մոռցնել տուած էին պահ մը առաջ կրած իրենց տագնապները։ Չէին համարձակեր խօսելու. երկուքին ալ սիրաը կը տրոփէ, կը դողդողին, արագ արագ կը շնչեն։ Վերջապէս հատկաեալ ձայնով, կ'ըսէ Հրաչ.

—Երկու սիրերու միջեւ ձգուած հեռաւորութիւնը բառնալ, վտանգներ, խութեր անցան. անցան քիչ մը առաջուան անակնկալները, ատոնք դիս չեն զբաղեցներ. միայն կը բաղձամ հաստնալ թէ մեր ունեցած սէրը բամբասանքի տակ ինկած է, մանաւանդ մեր սիրային պայծառ հորիզոնը մթցնող զորշ ամպեր կ'երեւան։ Դուն առջիօր Շուշան խաթունենց տունն էիր, երեկոյին Վարդին հետ անոնց տրեւմտեան սենեակին առջեւնստած. վիշտ մը ունէիր, դանդաղ մը որ կը թռչէր բերնէդ։

—Օրէր առաջ, երբ ձեր թաղը հիւր եկած էի՝ ու դուք ամէն երեկոյ տանիքին վրայ սովորութիւն ունէիք ճեմելու, ես պատուհանը նստած՝ ժամերով չէի կրնար բաժնուիլ. այն ատեն քուն համակրութիւն մը զդացած եմ ձեր նկատմամբ։ Ամէն օր իրիկուն ըլլալուն կը սպասէի, ձեզ տեսնելու համար։ Հարսնիքը ուր գտնուեցանք միասին, առանձին երկու բառ փոխանակեցինք. բաղձանքներս կ'իրականացնէր։ Միեւնոյն սրտի տրոփը կը տեսնէի ձեր վրայ, որ կը փարատէր բոլոր կասկածներս։ Շուշան խաթունի խօսքերը կը խրախուսէին մեզ։ Հիմա չեմ գիտեր ինչ փոփոխութիւն կրած է. ինքը, դեռ այդ հարսնիքի տան մէջ զիրար չտեսնելէ առաջ՝ յաճախ կը խօսէր ձեր վրայ, ընտիր ընտիր յատկութիւններդիդ կը նկարագրէր. հիմա չի գիտցուիր ինչ սատանայ մտաւ փորը . . . ։

—Ինչու կը պատէք, ըսէ՛ք կ'աղաչեմ, ինչ մուրեր կը դնէ կամ յերեւութիւններ կը յարիւէ։

—Ամէնէն անեկարագիր, անբարոյական ազան էք հիմա, խաղամոլ, գինեմոլ։ Օրս ականջը կը դնէ ատանք, պարզապէս նախապաշարեալ համար դայն, որպէս զի պաղինք իրարմէ։ Երկու օր կեցայ այդ տունը, որ դժոխք մը դարձաւ ինծի։

—Եթէ մանք անկեղծօրէն կը սիրենք զիրար, վայրենաչներու ազատութիւնները ազդեցութիւն մը չեն ունենար մեր վրայ։ Շուշան խաթուն ուրիշ նպատակ ունի, կ'ուզէ մեզ ուծացնել իրարմէ, իր աղջիկը Վարդը ինծի տալու։

—Մարդ ինչ զգացման տէր ըլլալու է այդ մեքենայութիւնները ի գործ դնելու համար։

—Արդէն ինչ է. աղնիւ սրտի տէր անձ մը չի զիջանիր սրտերու շղթան խզելու ջանքեր ընել։

—Կը զարմանամ որ Շուշան խաթունին, այդ բանարկուին կարծիքները եւ խորհուրդները մեծ դեր ունին մեր ընտանեաց անդամներուն վրայ։

—Սէրը կը յաղթէ ամէնուն. դուք կը սիրէք զիս ձեր բոլոր հոգիովը, կեանքի ամէն պայմաններու մէջ։

—Սիրած եմ եւ պիտի սիրեմ. քու սէրդդ զրկուիլ, մեռնիլ կը նշանակէ։

—Վկա՛յ Թող ըլլայ երկինք՝ մեր փոխադարձ սիրուն, ես ալ կ'ուզեմէ որ քեզմէ զատ մէկը չսիրեմ։

Այս միջոցին, վերը, տունին մէջ մանկան մը լալուն ձիւլը կը լսուի. Մինիկ կը ցնցուի։

—Կասկած չաամ, հիմա վերը ձայն կուտան ինծի՝ ճրագ վառելու եւ կամ պէտք մը հոգալ տալու համար։

—Այսօրուայ բուն այցելութեան նպատակը մնաք բարով մաղթել էր, առժամեայ, չորս հինգ ամսուան բացակայութեան մը համար, Տ... քաղաքը պիտի երթամ ուսկաս կալուածային խնդիրներս կարգադրելու վերջնականապէս։

—Ամբողջ հինգ ամիս, ա՜հ, ինչպէս առանց քեզ տեսնելու ապրիլ. կարելի չէ յանձնարարութեամբ կարգադրել տալ տալ գործերդ։

—Ո՛չ, ստիպուած եմ անձամբ վերջացնել։

Իրարու վիզ կը պլլուին, տաքուկ համբոյրներ կը դրոշմուին ճակատներուն վրայ. ձեռքի սեղմումով մը մնաք բարով կը մաղթէ Հրաչ։

—Երթաք բարով, Արէւն ու Աստուած պահապան, սէրս ուժդ թող ըլլայ. բացակայութենդդ ժամանակամիջոցը օրիկ օրիկ պիտի հարիւր։ Ա՜հ... Բայց ո՞ւր կ'երթաս այս տարաժամ պահուն.

—Ապահով եղիր...

Ծառերու տուներներուն մէջ, կ'անհետանայ Հրաչ։ Մինիկ պարտէզին դռնէն տուն կը մտնէ. եթէ քանի մը վայրկեան ալ ուշանար՝ կասկածի տեղի պիտի տար, որովհետեւ «Մինիկ, Մինիկ» անաբեկող կոչը կը լսուէր։

Արաբկիր — ՉԱՊԷ
(Շար.)

Արտաքին Լուրեր

ՍՆԳԼԻԱ

Դանիլեը. — Լորդ Սոլզպէրիի մանուան մեկ հետեւանքը. — Նախարարական մասնակի փոփոխութիւն. — Արտաքին գործոց խորհրդականը. — Լորդ Սոլզպէրիի յուղարկաւորութիւնը։

Լոնտոն, 28 օգոստոս. — Անգլիոյ դահլիճը, որ քանի մը չաբաթէ ի վեր չատ հաստատուն կացութիւն մը չունէր, մասնակի փոփոխութիւն մը պիտի կրէ, որ կրնայ դայն բոլորովին ցնցել։ Լորդ Սոլզպէրիի մահը արդարեւ չատեկան հետեւանք մը ունեցաւ. Անգլիոյ խորհրդարանական աւանդութեանց տեսակէտով։ Լորդ Սոլզպէրիի անդրանիկ որդին, Լորդ Ֆրանպորն, հիմա անդամ Երեսփ. Ժողովին եւ խորհրդական արտաքին գործոց, ինչպէս ծանուցուեցաւ, հօրը տիտղոսը ստանալով Լորդ Սոլզպէրի եղաւ եւ ժառանգեց հօրենական աթոռը Լորտերու Ժողովին մէջ։ Անգլիոյ մէջ նախարարները ու խորհրդականները այն Ժողովին միայն կրնան ներկայանալ, որուն կը վերաբերին։ Նախարար մը որ երեսփոխան է, միայն Երեսփ. Ժողովը կրնայ մտնել ու խօսիլ։ Ազնուականութեան տիտղոս ունեցող նախարար մը միայն Լորտերու Ժողովը կրնայ մտնել եւ հոն խօսիլ։ Ատոր հետեւանքը այն կ'ըլլայ որ Անգլիոյ մէջ իւրաքանչիւր նախարարութեան համար երկու անձ կայ. նախարար մը կամ խորհրդական մը։ Երբ նախարարը երես-

փոխան է՝ խորհրդականը Լորտ է եւ փոխարարքարար։ Դալով արտաքին գործոց պաշտօնարանին, բուն իսկ նախարարը Լորտ Լանսդաուն է ազնուական եւ անդամ Լորտերու Ժողովին, իսկ խորհրդականը՝ Լորտ Բրանպորն՝ անդամ Երեսփ. Ժողովին։ Արդ, քանի որ Լորտ Բրանպորն իր հօրը՝ Լորտ Սալիսբերիի մահուամբը Լորտերու Ժողովը պիտի փոխադրուի, հետեւապէս պիտի թողու երեսփոխանութիւնը, որով արտաքին գործոց խորհրդականութիւնը Երեսփ. Ժողովին պատկանողէ մը պիտի ընտրուի։

—Լանսդոնի գերման դեսպանատան գործակատար Պերնհարդի կոմսը, Վիլհելմ կայսեր հրամանով, Ն. Վեհափառութեան համակրական բուռն զգացումներուն հաւատիքը հաղորդեց Լորտ Բրանպորնի։ Վիլհելմ Բ. թէեւ հրաման է Պերնհարդ կոմսին՝ իր կողմէ ներկայ գտնուիլ Լորտ Սալիսբերիի յուղարկաւորութեան, սակայն դեսպանատան գործակատարը երկուշաբթի օր Ուէսթմինսթրի արքայարանին մէջ կատարուելիք հոգեհանդիսաներկայ պիտի ըլլայ, վասն զի յուղարկաւորութիւնը Հաթֆիլտի մէջ զատ մտերմական շրջանակի մը մէջ պիտի կատարուի։

ԾԱՅՐՍԴՈՌՆ ԱՐԵՎԵԼՔ

Թուան իշխանը երեւան ելաւ.—Շանկայի օրագրողներ.—Զեբրակալութիւն եւ դասատուական։

Շանկայ, 27 օգոստոս. — Զինական ստոյգ աղբիւրէ առնուած լուրի մը նայելով՝ Թուան իշխանը ծպտեալ Բէքին մը մեր է, ուր խորհրդակցութիւններ ունեցեր է խնամակալներուն հետ։ Ցեւագիտական մանաւորիներ Զինու բոլոր նահանգները կը զրկուին՝ հասկնալու համար թէ օտարներու դէմ նոր շարժում մը որ ատենն կրնայ յաջողիլ։

—Զանկ-Զի-Թունկ փոխարքան, հեռագիր մը ուղղելով Շանկայի կուսակալին, կ'ըսէ թէ օտար հիւպատոսական մարմինը եթէ պատրաստ է չինական իշխանութեանց ձեռքը յանձնել Սուբաոի գործին համար ձերբակալուած օրագրողները, Չինու կառավարութիւնը պիտի խոստանայ բանտարկութենէն զատ ուրիշ պատիժ չտնօրինել անոնց նկատմամբ։ Չինական պաշտօնատարները կը յուսան որ հիւպատոսները ընդունին լուծման այդ եղանակը։ Ցաւալի է որ պիտի չընդունին, վասն զի մեռնաւ պատի ենթարկուիլը աւելի լաւ է չինական քաղաքի մը մէջ բանտարկուելէն, ուր դատապարտեալները յամբընթաց մահուան մը կ'ենթարկուին։

—Նան-Ռինի փոխարքան հրամայեց նորէն ձերբակալել եւ դատել այն չորս Զինայիները որոնք վերերս արձակուեցան, վասն զի ամերիկացի միսիոնարներ երաշխաւոր եղած էին։ Բէքինէն ստացուած հրամանի մը վրայ բոլոր նահանգներու պաշտօնատարները կը զգոնեն անոնք որ յետադիմականներու հակառակ կուսակցութեան կը վերաբերին։ Ինամակալուհին ամերիկացի տրուեստագէտ կնոջ մը միջոցաւ իր կենդանագիրը պատրաստել կու տայ։ Կ'աշխատուի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ կարծեցնել տալ թէ խնամակալուհին բնաւ չզբաղիր յետադիմական քաղաքականութեամբ. նաեւ պատիժներու վերաբերեալ հրամանով պատժուած օրագրողին գործին պատասխանատու չէ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

Մայրագոյն Արեւելք.—Ռուսիոյ գերակըռուութիւնը.—Ռուսիոյ ու Ճապոնի նաւատորմիղներու զօրութիւնները։

Բարիզ, 28 օգոստոս.—Ճապոնի նաւատորմը հաղթութիւն մը աւելի է խաղաղական Ովկիանոսի ջուրերուն մէջ Ռուսիոյ ունեցած նաւատորմէն։ Թուական այդ առաւելութիւնը, որ իրական չէ, քիչ մտնէն իր կարեւորութիւնը պիտի կորսնցնէ, քանի որ Ռուսիա բազմաթիւ խոշոր մարտանաւեր կը շինէ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ իր մարտանաւերուն թիւը աւելցնելու եւ նոյն իսկ եռապատկելու, մինչդեռ Ճապոնի մէջ այս միջոցիս որ եւ է խոշոր մարտանաւ չի շինուիր։ Նաեւ պէտք չէ մոռնալ թէ Բորթ-Արթուրի նաւաթաղը մէկ ստորաբաժանումն է Ռուսիոյ նաւատորմին որ ամէն կողմ ցրուած է, եւ որուն համախմբումը մէկ կէտի վրայ, բաւական անհեղ զօրութիւն մը պիտի կազմէ։ Ռուսիոյ ու Ճապոնի մարտանաւերուն բուն իսկ արժէքին վրայ ճշդրիտ տեղեկութիւններ թէեւ չկան, սակայն սա յայտնի է թէ Ռուսիոյ մարտանաւերուն իւրաքանչիւրը չինութեան, տոկունութեան, սպառազինութեան եւ արագութեան մասին բնաւ ետ չի մնար ճապոնականներէն։ Ռուսիոյ նաւային զինուորներուն դալով, ատոնց առաւելութիւնը կարելի չէ ուրանալ։

ԻՏԱԼԻԱ

Աւստրիոյ կայսրը ու Հռոմ այցելութեան զրոյց մը.—Իտալիոյ թագաւորը ու բանգուհին Թրիէսթի մէջ։

Հռոմ, 25 օգոստոս.—Կէս-պաշտօնական շրջանակներու մէջ, չատ կը խօսուի Շթէֆանիկէ մարշալին Թրէվիզէ զրկուելուն վրայ, Վիքթոր-Էմմանուէլ թագաւորը ողջունելու համար յանուն Գրանց-Եսէֆ կայսեր։ Ասիկա նշան մը կը համարուի՝ Աւստրիոյ կայսեր ի մօտոյ Հռոմ այցելութեան։ Կ'ըսուի թէ Վատիկանի կողմէ ոեւէ դժուարութիւն չպիտի յարուցուի, այսինքն թէ Պիոս Ժ. Պապը, իր նախորդներուն պէս չպիտի ընդդիմանայ ընդունելու այն կաթոլիկ իշխանները՝ որոնք Հռոմ եկած են, Իտալիոյ թագաւորին այցելութիւն տալու։ Լաւատեղեակ սալբիւրէ առնուած տեղեկութեանց նայելով, անհիմն են այս լուրերը։ Գրանց-Եսէֆի կայսեր այցելութեան մասին տարաձայնուած զրոյցները արտայայտութիւնն են չատ անդամ յայտնուած փափագի մը։ Մարչէլ Շթէֆանիկէրի առաքումը արդիւնք է քաղաքավարական սովորական պարտականութեանց։ Դալով Վատիկանի յօժարութեան, նպատակաւոր հանգամանք մը ունի այդ մասին հրատարակուած լուրը։ Մինչեւ հիմա, Պիոս Ժ. առիթ չէ ունեցած իր կարծիքը յայտնելու նմանօրինակ խնդրի մը վրայ։

—Թագաւորն ու Թագուհին, երէկ, այցելութիւն տուին Ուանիալի ցուցահանդէսը։ Խանդավառ ընդունելութիւն մը գտան։ Թրիէսթեցի քանի մը կիներ, իրը նուէր Թրիէսթէի, Սթիրիոյ եւ Կարինթիի կիներուն կողմէ, ծաղկեփունջ մը մատուցին Թագուհիին։ Ժողովուրդը հանդէսին ցոյցեր ըրաւ գոչելով։ «Կեցցէ Թագաւորը, կեցցէ Թագուհին կեցցէն, Թրիէսթէ ու Թրէնթէ։»

Երբ Թագաւորն ու Թագուհին կայսրան դարձան, ցոյցերը կրկնուեցան։ Նուագախումբը ածեց Թրիէսթէի ազգային երգը, ու ծաղիկներ նետուեցան Թրիէսթէի դրօշակին վրայ։

ՎԱՏԻԿԱՆ

Ուեսթմինսթրի նոր արքեպիսկոպոսը.—Անգլիացի կաթոլիկներուն դժգոհութիւնը.—Պապին ընթացքը։

Հռոմ, 28 օգոստոս.—Վատիկանի մէջ յուզում պատճառած է այն տարաձայնութիւնը՝ զոր անգլիական շրջանակներու մէջ առած բերած է Սաութուորքի եպիսկոպոս մօնսէնիէօր Ֆրանսուա Պուրնի անուանումը իբր արքեպիսկոպոս Ուէսթմինսթրի։ Անգլիացի կաթոլիկները գոհունակութեամբ չընդունեցին այս անուանումը, նկատելով որ այդ եպիսկոպոսը միւս համակիր եղած է Իրլանդացիներուն, Իրլանդացիի մը զաւակը ըլլալով։ Նախապատիւ պիտի համարէին որ Վիկար կարտինալին յաջորդը Լոնտոնի Կէսքէթ եպիսկոպոսը ըլլայ, Նախագահ Պէնէտիքթէներու անգլիական միաբանութեան եւ Ծանօթ պատմաբան Անգլիոյ մէջ։ Բայց կարտինալներու խումբ մը կ'ուզէր անպատճառ յաջողցնել մօնսէնիէօր Պուրնը։ այդ խումբին գլուխը կը գտնուէր Բրոբանկանտի վերատեսուչ կարտինալ Կոթթի, որ սերտ բարեկամութեամբ մը կապուած էր Սաութուորքի եպիսկոպոսին հետ, Հռոմ կատարած վերջին այցելութեան ատեն։ Այդ միջոցին՝ անոր խոստացած էր յաջողցնել իր անուանումը։ Պապը շրջապատողներուն ականջը հասած է այս անուանումին բոլոր գաղտնիքները. ասա ինչու համար մօնսէնիէօր Պուրնի անուանումը չէ հաստատած Պիոս Ժ.ի կողմէ։ Նոյն իսկ կը հաւատուի թէ Պապը պիտի յետաձգէ այդ մասին իր տալիք որոշումը։

Մ. ՆԱՀԱՆԴՆԵՐԸ

Հանրավարական կուսակցութեան երկու խումբերուն միացումը.—Տրուած որոշումներ։

Ուաշինկթըն, 27 օգոստոս.—Հանրավարական կուսակցութեան պատկանող երկու խումբեր միացան Օհիո եւ Նէպրասքա նահանգներուն մէջ, նախագահական յառաջիկայ ընտրութեան պայքարին համար։ Որոշումներ տուին, պահելով 1900ի ընտրութեան ատեն կիրարկուած սկզբունքները, ի վեր հանելով հանրապետական կուսակցութեան՝ մասնաւորներու չահերուն ծառայելը եւ պարարակելով սէնիքներուն տրուած քաջալերանքները, մաքսապաշտ սակացոյցներու եւ ճարտարագործական ձեռնարկներու տրուած օրինական առանձնաշնորհներու մերժ ձեւին տակ։

ԿԻԻՍԹԱՎ ԼԱՐՈՒՄԷ

Ցուղարկաւորութիւնը.—Մեռելական թափօրը.—Ներկաները։

Բարիզ 28 օգոստոս.—Կիւսթավ Լարումէի յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ այս առաւ, ժամը ինին։ Զինուորական ջոկատ մը՝ նուագախումբով՝ մեռելական թափօրին առջեւէն կ'ընթանար։ Դագաղին ծոպերը բռնած էին զեղարուեստից անօրէն Պ. Հարի Ռուժոն, դպրութեանց համալսարանին երեց ուսուցիչ Պ. Քրեաղէ, Կամառին անդամ Պ. Պ. Թրէմիէ, Ժէրօմ ու Մարքէսթ։ Հանգուցեալին երկու փեսաները դագաղին կը հետեւէին իրը սգակիր։ Ֆրանսական հանրապետութեան նախագահին կողմէ ներկայ էր հրամանատար Ֆրէս, դպրութեանց համալսարանին կողմէ՝ պատուիրակութիւն մը, արուեստի ու ճարտարարուեստի ընկերութեան կողմէ՝ որուն նախագահն էր հանգուցեալը, դեր-նախագահ Պ. Թալէս եւ դիւանին անդամները, Դեղարուեստից Ակադեմիին կողմէ՝ պատուիրակութիւն մը։ Ներկաներուն մէջ նաեւ կը նշմարուէին գեղարուեստական ու գրական աշխարհի պատկանող անձնաւորութիւններ։ Հանգուցեալին յայտնած փափաքին համաձայն, ոչ ծաղկեպսակ կար եւ ոչ ալ բանախօսութիւն արտասանուեցաւ։ Ինչպէս կեանքի, այնպէս ալ մահուան մէջ՝ Կիւսթաւ Լարումէ ցուցամատնիներ հեռու պահած է ինքզինքը։

ԻՄՊԵՐԻԱՆ ԴՐՐՈՐ

Պարուբային փոխադրութիւնը.— երկար գործողութիւն մը.—Պ. Թազիմիր Բէրիէի մեկ նամակը.—Ռենիէի ոդիսականը.—Կսակ մը։

Բարիզ, 28 օգոստոս.—Իմպէրներու պարութեան որ սալ մը ամրողջորէն կը բնայ լեցնել, Սէնի եղեռնադատ ատեանին նախագահին սենեակէն սկսան փոխադրել վճռաբեկ ատեանին պատժական ճիւղը։ Շաբաթ օրէն ի վեր երկու քարտուղարներ միայն այդ գործով կը զբաղէին զոր վերջապէս աւարտեցին։ Կ'ըսուի, սակայն, թէ պարութային ծաւալին հետեւանքով պարութային կարեւոր մասերը միայն պիտի ներկայացուին վճռաբեկ ատեանին, որուն պատժական ճիւղը հաղիւ մէկ-մէկուկէս ամիսէն պիտի կրնայ քննել Թէրեզ Իմպէրի ու Ֆրէտերիք Իմպէրի ազերսագիրը՝ Սէնի եղեռնադատ ատեանին վճռոյն դէմ։

—Պ. Թազիմիր Բէրիէ սա զեկոյցը հրատարակեց. — «Իմպէրներու գործին մէկ դատավարութեան մէջ անուն մէջ բերուեցաւ։ Ըսուեցաւ թէ Իմպէրներու բնակարանը կը յաճախէի, թէ հրաւէրներ կ'ընդունէի Օբէրայի թատրոնին անոնց օթեակին մէջ եւ թէ անոնց տունը կը ճաշէի եւ որսորդութեան կը մասնակցէի։ Ֆրէտերիք Իմպէր պաշտօնակիցս էր Երեսփ. Ժողովին մէջ, ուր զրեթէ բնաւ հետը չեմ խօսած. անոր կինը չեմ ճանչցած, տուներնին ու օթեակին չեմ մտած եւ որսորդութեան բնաւ չեմ մասնակցած։ 1895ին եւ 1896ին, իբրեւ նախագահ 16րդ շրջանակին բարեգործական Միութեան, նոյն հաստատութեան համար նուէր մը սատցայ Ֆրէտերիք Իմպէրէն որ նոյն շրջանակը կը բնակէր, եւ շնորհակալութիւն յայտնեցի։ Եղած վերագրումներէն բան մը զանց չառնելու համար, կը յարմէ թէ Ֆրէտերիք Իմպէր բնաւ դրամ փոխ տուած չէ ինծի եւ ոչ ալ իր աղջիկը կամ քեռին ինծի մերժելու հարկին մէջ դրած նուաւած է»։

—Ֆիկառօ երկու օր առաջ կը ծանուցանէր Մէձի նշանաւոր Ռենիէի մէկ եղբօր գոյութիւնը։ Կարծեցեալ Բրաւֆորտի այդ ազգականը իր անուան ուղղագրութիւնը փոխեր է՝ առանց Gի գրելով՝ Rénier, փոխանակ Régnierի։ Այդ անձը՝ Արթիւր Ռենիէ, Պէլճիքայի մէջ հիւպատոս, մեռեր է 1896ին իր հարստութիւնը Պէլճիքայի տէրութեան թողլով։ Բարիզի նօտարը որ Ֆրանսայի մէջ այդ ժառանգութեան խնդիրը կարգադրելու պաշտօն ունէր, Ֆրանսայի պահանջատէրերուն մէջ 1,000,000 ֆր.ի պարագ մը գտեր է՝ Իմպէրներուն կողմէ ստորագրուած զանազան մուրհակներով։ Ուրիշ կողմէ կատարուած քննութեամբ մը հաստատուեցաւ որ Պ. Ռենիէ մը կայ, որ Ֆիկառօյին ծանուցածը ըլլալ կ'երեւայ։ Այդ անձը Պէլճիքացի էր եւ իրրեւ հիւպատոս կը պաշտօնավարէր Պրուսէլի արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ։ Այդ քաղաքին մէջ, սակայն, մեծ համարում կը վայելէր։ 1873ին Պարէլոնայի մէջ ամուսնացաւ Բարիզի Օբէրայէն երգչուհիի մը հետ՝ Տիկին Մութալպա։ Պ. Արթուր Ռենիէ՝ ստոր վրայ՝ Պէլճիքայէն մեկնեցաւ ու Բարիզ հաստատուեցաւ իր կնոջ հետ։ Տասը տարի ետքը կինը մեռաւ եւ Բարիզի արուեստական արուարձանին կողմը ընակութիւն հաստատեց՝ մասնաւոր տուն մը չունենալ տալով։ Շատ հարուստ էր. զայն լաւ ճանչցող մը կ'ըսէ թէ օր մը երեք միլիոն ֆր.ի պանքնոթներ տեսած է օրանց անունով պատուած էին Բրլտի Լիոնէի մէկ դրամարկղին մէջ։ Պ. Ռենիէ նոյն տանը մէջ հաստատուելէ ետքը սեղանաւորական գործերով զբաղեցաւ, փոխառութիւններ ըրաւ, ընկերութիւններ կազմեց եւ այդ կերպով Իմպէրներէն պահանջք ունեցաւ։ Հիմնեց նաեւ Թալլոնի թրամուէյներու ընկերութիւնը, որուն մէջ ունեցած բաժինները յետոյ վաճառեց Սակարի իշխանին զանակներուն։ Արթիւր Ռենիէ երբ մեռաւ՝ հոգիներուն տարեկան էր։ Իր հարստութիւնը ոչ թէ Պէլճիքայի կառավարութեան թողուց, այլ Պրուսէլի քաղաքին։ Այս բոլոր զուգադիպութիւնները բաւական հետաքրքրական են։ Կայ հատ մը որ կը բնայ ենթադրել տալ թէ պէլճիական նախկին հիւպատոսը իրապէս յարաբերութիւն ունէր Իմպէրներուն հետ։ Այն նօտարը որուն յանձնած էր իր գործերը, եւ որուն յաճախ կ'այցելէր, Հոման ծառուդիին վրայ հաստատած էր իր գրասենեակը։ Մինչ Պ. Լանքէն չէր այդ նօտարը։ Գանի անգամներ Արթիւր Ռենիէ դրամատէրներէ դրամ փոխ ուզեց՝ ահագին ժառանգութեան մը համար։ Իմպէրներու դէմ յաճախողներէն մէկը, որուն ցոյց արուեցաւ այդ անձին լուսանկարը, յայտարարեց թէ կը միւնէ այդ մարդուն հանդիպած ըլլալը, բայց չի կրնար ըսել թէ ո՞ւր եւ ինչ պարագաներուն մէջ։

—Էքուալ Պլոյ կը հրատարակէ Ռենիէի կտակագիրը որ առանձնայատուկ բան մը չունի։ Կտակարարը իր հարստութիւնը երկու միլիոն ֆր.ի չափ կը հաշուէ՝ բաղկացած պանքնոթներու մէջ ուանդ թողուած դրամներէ եւ դրամարկղի մէջ պահուած արժէթղթերէ եւ այլն։ Ռենիէ կարգ մը դրամարկղ յատկացուցած է զանազան նպատակներու։ Նաեւ բժշկական ուսումնասիրութեան հաստատութիւն մը հիմնելու համար։ Պէլճիքայի ներքին գործոց նախարարը, որքայական հրամանագրով, 1897 փետրուար 11ին արտօնուեցաւ ընդունելու այդ նուէրը։ Էքուալ Պլոյ կը յարէ.— «Ըսուեցաւ թէ մահուան պահուն Իմպէր-Տորինեանքները 1,100,000 ֆր.ի պարտ ունէին զանազան մուհանկներով։ Այդ թիւը ճիշդ է. կարելի է կասկածիլ, վասն զի Պէլճիքայի Պետութիւնը, կտակին գործադրութիւնը պահանջելով, 1897ի մայիսին անգամ մը 600,000 ֆր. դանձեց եւ քանի մը օր եւաքն ալ 84,387 ֆր.։ Կտակագրին մէջ յիշուած դատերէն կայ հատ մը՝ Թալէրան-Բէրիկոր ընտանիքին դէմ։ Այդ դատը տակաւին աւարտած չէ։ Արթիւր Ռենիէի հարստութիւնը նոյն իսկ երկու միլիոն ֆր. հաշուելով, կտակարարը չատ լաւատես եղած է, քանի որ Պէլճիքայի Պետութիւնը 643,863 ֆր. միայն ժառանգեց։»

ԲՈՒՊԼԻԷԻ ԱՄՈՒՍՈՒԹԻՒՆԸ

Նշանաւոր ջուրքահարը.—Հունգարացի կոմսունի մը.—Վիրտական ամուսնութիւն մը։

Բարիզ, 28 օգոստոս.—Ցաճախ տեսնուած է որ դերասանուհիներ ամուսնանան կոմսերու կամ մարքիզներու հետ, բայց չատ հազուագիւտ է որ ջուրքահար մը ամուսնութիւն կնքէ վաւերական ու մեծանուն ազգականներ ունեցող կոմսուհիի մը հետ։ Այդ իրողութիւնը պատահեցաւ Հունգարիոյ մէջ, ուր ջուրքահար Բուպլիէի ամուսնացաւ Մարիան ֆոն Զաքի-Զէլ կոմսուհիին հետ։ Բուպլիէ ներկայիս ամէնէն նշանաւոր ջուրքահարներէն մէկն է։ Իր տարօրինակ ճարտարութեամբը եւ հմայիչ մասնիներով արդէն հարստութիւն մը դիզած է։ Նշանաւոր արուեստագէտը որ չեմ պարտիզպանի մը զաւակն է, կրցաւ շահիլ խիստ գեղանի եւ հունգարական ամէնէն հին ազնուականութեան պատկանող կնոջ մը սիրտը։ 1900ին Տէպրէցինի մէջ տրուած նուագախմբի մը ատեն էր որ Բուպլիէի ենթարկուեցաւ առաջին հարուածին։ Երեք տարի անընդհատ թղթակցեցաւ «իսէալ» կնոջ հետ՝ որուն անդիմադրելի յիշատակը յաղթեց զեղանի Ամերիկուհիներու եւ Անգլուհիներու ընծայած հրապոյրին եւ առաջարկութեանց։ Անցեալ փետրուար 27ին միայն ներկայացուց իր օրինաւոր պահանջումը որ իսկոյն ընդունուեցաւ եւ, հակառակ կոմսուհիին ընտանիքին բուռն ընդդիմութեան, ամուսնութիւնը կնքուեցաւ։ Կ'երեւայ, սակայն, թէ գեղանի կոմսուհիին ընտանիքը, վերջապէս հաւանեցաւ, քանի որ ամուսնութեան պատուն հարսին վկան եղաւ Զաքի կոմսը։ Անգլիայէն, Գերմանիայէն, Ֆրանսայէն ու Հունգարիայէն Բուպլիէի վրայ սքանչացողները շնորհաւորական բազմաթիւ հեռագիրներ ուղղեցին արուեստագէտին, եւ այդ կերպով անոր ամուսնութիւնը արուեստագիտական միջադային նշանաւոր դէպքի մը հանգամանքը ստացաւ։ Բուպլիէի քսաներեք տարեկան է։ Կինը տասնըեօթ տարեկան եղած ատեն ամուսնացած էր հունգարացի կոմսի մը հետ, ուրկէ բաժնուեցաւ մէկ քանի շաբաթ ետքը։ Հիմա քառասներկու տարեկան է։ Վոլֆկանկ ֆոն Զէլ-Պերսէնէի կոմսին ազգիկն է եւ հետեւաբար Հունգարիոյ նախկին նախարարապետ Պ. ֆոն Զէլի ազգականը։

Ներքին Լուրեր

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՇԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Այսօր, Վեհ. Սուլթանին Դահակալութեան 28րդ բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ, Պոլսոյ, Գալատիոյ ու Բերայի մէջ կառավարական պաշտօնարանները, առեւտրական ու սեղանաւորական մեծ հաստատութիւնները, վաճառատունները, խանութները, տուները եւ այլն դրօշներով զարդարուած են, նաեւ նաւահանգիստին մէջ գտնուող օսմ. ու օտար բոլոր նաւերը, ինչպէս նաեւ Շիրքէթի, Մախմուտիայի եւ Ոսկեղջիւրի բոլոր նաւերը դրօշներով զարդարուած են։

—Այսօր բոլոր նախարարները, վէզիրները, մուշիրները եւ կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնեաները կայս. Պալատ կ'երթան իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու յատս Կայս. Դահոյից։

—Հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը, օտար դեսպանատնց առաջին թարգմանները, Հանրային Պարտքի վարչութեան, Օսմ. Պանքային, Ռեմիին, Բրլտի Լիոնէի, Անատոլիի ու Ռումելիի երկաթուղիներու Ընկերութեանց եւ առեւտրական ու սեղանաւորական մեծ հաստատութեանց տնօրէնները կայս. Պալատ կ'երթան՝ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու յատս Կայս. Դահոյից։

—Պարսից Շահը եւ եւրոպական բոլոր տէրութեանց վեհապետները շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Կայս. Պալատ։

—Մէջլիսի Իմիրը, Եգիպտոսի Խիվը, Պուլկարիոյ իշխանը, Սամոսի իշխանը, բոլոր կուսակալները, զօրաբանակագ հրամանատարները, օտար երկիրներ գտնուող օսմ. դեսպանները շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Կայս. Պալատ։

—Այսօր, Վեհ. Սուլթանին Դահակալութեան տարեդարձին առթիւ, պիտի կատարուին Տար-իլ-Խայրին, հանրաբանութեան վարժարանին, կրթական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան պաշտօնարաններուն եւ կայս. Թանգարանին յանձնաժողովներուն հանդէսները։ Նաեւ հեռագրական ու Թղթատարական վերատեսչութեան նոր պաշտօնարանին եւ կեդրոնական նոր բանտին հիմնարկէքները։

—Այսօր պիտի կատարուին Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն Բիւշիէ վարժարանները, երեք հարիւրէ աւելի նախնական վարժարաններու եւ բժշկական քաղաքային վարժարանին մրցանակաբաշխութեան հանդէսները։

—Հէրէքէի կայս. դարձարանի վարժարանին, Համիտիէ հիւանդանոցին եւ Համիդգային Անկելանոցին մէջ, այսօր, աղքատ ազգ Թլփատութիւնը պիտի կատարուի։

—Բեղրտխանէի հոլիսէն բերուած անոյշ ջուրերը, այսօր, պիտի հասցուցուին Թաթաւլայի ու Եէնիչէրի կողմերը չենուած աղբիւրները։

—Այսօր պիտի կատարուին զանազան նահանգներու կեդրոններուն մէջ կազմակերպուած երկրագործական ու արհեստագործական ցուցահանդէսներու, վարժարաններու եւ զանազան հաստատութեանց բացման հանդէսները։

—Այսօր կեդրոնական բանտէն ազատ պիտի արձակուին հարիւր քսանըրորս (ութը կին) բանտարկեալներ որոնք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը աւարտած են։ Բերայի ու Սկիւտարի եւ գաւառներու բանտերը դտնուող նոյն կարգի բանտարկեալներն ալ ազատ պիտի արձակուին։

—Պաղատատի երկաթուղիին առաջին մասին Դոնեա-Լիւլիւլի գիծին շինութիւնը այսօր պիտի սկսի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Պետական Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Նէյէթ փաշա։

—Բեղերպուրկի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար ու հիւպատոս անուանուեցաւ Պէլկրատի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Սիւլէյման պէյ, որուն յաջորդեց արտաքին գործոց նախարարութեան մասնաւոր դիւանին անօրէնի երկրորդ օգնական Մէհմէտ Արսլան պէյ։ Ասոր ալ յաջորդեց Բեղերպուրկի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Հասան Թեւֆիմ պէյ։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Տէրսիմի կառավարիչ Արիֆի փաշայի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Էրզրումի Թաղապետութեան նախագահ Շերիֆ էֆ.ի։

—Առաջին կարգի Շէֆգաթ՝ ծովային նախարար Ռէշատ պէյի կնոջ եւ երկրորդ կարգի՝ աղջկան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՈՑՈՒՄ.—«Բարբերան Ամասիոյ երկար ու բարեբաստիկ կեանք նորէն եւ իր փառապանծ Դահոնն վրայ անասուն պահէ մեր Օգոստափառ Վեհապետը որ երկրին ու տէրութեան վերակենդանացմանը եւ օսմ. մեծազոր կայսրութեան չքեղութեանը ու փառքին յաւելմանը պատճառն է։ Երկրին ու տէրութեան երջանկութեան սկիզբը կազմող Վեհ. Սուլթանին Դահակալութեան բարեբաստիկ տարեդարձը, օգոստոս 19ի երեքշաբթի օրը ըլլալով, Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ նոր հաստատութիւններ նոյն օրը առաւան ժամ 4ին կատարուին, առանց հանգիստ կրելու։ Նաեւ լուսաւորութիւնները, ըստ սովորութեան, կանթեղներ վառելով կատարուին։ Բայց հրթիռներ չարձակուին։»

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին շինութեան համար մինչեւ յուլիսի վերջը զանազան աղբիւրներէ գոյացած հասոյթն է 103,346,543 ղրշ. եւ ծախքերը՝ 56,540,773 ղրշ։ Հասոյթներուն մէջ կան հանգանակութիւնները՝ 65,118,487 ղրշ. աղերսագիրներ ու եւ յարկից թուղթերու փակցուած իլմուհապէրներէն՝ 2,942,196, ամսաթոշակի «սէնէտ»ներէն՝ 222,092, արհեստաւորներու արտօնագիրներէն (էսնաֆ թէզքերէսի) 1562, «ֆէրազ»ի ու «ինթիզալ»ի գործողութիւններէ առնուած «թարու»ի հանգանակութիւն՝ 260,357, չքաղաքացիներու Պրոթի ծախք՝ 45,635 չէնքերու վարձակալութեան պայմանագրութիւններ՝ 151,415, մաքսատան «թէզքերէ»ներէն 380,635, պաշտօնեաներու մայիսի ամսաթոշակին հարիւրին տասնին՝ 982,544, թատրոնի տոմսակներէն 2307, անցագիրներէ՝ 116 եւ այլն։ Հիճազի երկաթուղիին շինութեան սկիզբէն մինչեւ այսօր՝ այսինքն երկու տարի ու հինգ ամիս 370 քիլոմէթր սեղ շինուած է։ Հաֆայի գիծն ալ յառաջիկայ տարի պիտի աւարտի։ Ինչպէս յայտնի է, Հիճազի երկաթուղին Դամասկոսէն սկսած է եւ շինուած 370 քիլոմէթրը եօթանասուն ժամի հեռաւորութիւն մը է։ Ինչ որ մինչեւ Մէտինէ եղած հեռաւորութեան մէկ երրորդն է։ Այս տարի Հիճազէն վերադարձող ուխտաւորները պիտի փոխադրուին մինչեւ Մէտինէ եղած հեռաւորութեան կէսին մօտ տարածութեան մը վրայ։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ առջեւ Մախսուսէի շրջանաւերուն համար շինուած նաւամատոյցին բացումը, այսօր, պիտի կատարուի կայս. Դահակալութեան տարեդարձին առթիւ։ Անատոլիի երկաթուղիի Ընկերութիւնը մտադիր է երկաթուղիի գիծերը երկարել մինչեւ այդ նաւահանգիստը, որպէս զի ուղեւորները նաւամատոյցէն մինչեւ երկաթուղիի կայարանը հետիոտն չերթան։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ մասպա-բոսթի դրութիւնը, որ 1316 տարիէն սկսաւ, 116 կայաններու մէջ գործադրուեցաւ, մինչդեռ անկէ ի վեր 56 կայաններու մէջ ալ այդ դրութեան կիրառումը սկսաւ. իսկ Կայս. Դահակալութեան տարեդարձին առթիւ որոշուած է 19 կայաններու մէջ ալ գործադրել։ Ատոնց 9ին հարկ եղած գործողութիւնները աւարտած ըլլալով, այսօր մանատրոսթերու կիրառումը կը սկսի, իսկ տասնին ալ յառաջիկայ հոկտեմբերին։ Այդ ինը կայաններն են՝ Մէջրի, Բէշնի, Դիարբէքիր, Երզրում, Երզինկա, Խարբերդ, Նէվշէհիր, Բրէզրին եւ Պոլիս։ Իսկ հոկտեմբերին սկսելիքներն են՝ Պիթլիս, Վան, Տիարպէքիր, Մուսուլ, Պասրա, Էնկին, Տիվրիկ, Արաբկիր, Բէյնամ եւ Մարզուան։

—Հեռագրական ու Թղթատարական յանձնաժողովը կարգ մը նոր որոշումներ տուաւ հեռագրական ու Թղթատարական գործառնութեանց մասին։ Ատոնք այսօր պիտի գործադրուին Կայս. Դահակալութեան տարեդարձին առթիւ։

ՀՈՎՍԵՓԱՅԻ Վիրկէմինա թագուհիին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երկկայս. Իրատէի մը համաձայն, Խարիճիի արարողապետի օգնականներէն Հիլմի պէյ հոլանտական դեսպանատան գործակատարին։ Բոլոր դեսպանատուններու պատկանաւորը, երէկ, դրօշներով զարդարուած էին։

ՄԱՔՍՍԱՅԻՆ հասոյթները աւելցնելու եւ մաքսանենգութեանց առաջքը առնելու համար կազմուած յանձնաժողովէ երէկ ալ գումարուեցաւ վերատեսուչ Նազիֆ փաշայի նախագահութեամբ եւ զբաղեցաւ պահապան նոր պաշտօնեաներու ընտրութեամբը։ Նաեւ նկատողութեան առաւ քննիչներու տեղեկագիրները։

—Մաքսային Խորհուրդին անդամներէն ամենք երկկ ալ քննեցին Պոլսոյ ու Գալաթիոյ մաքսատանց գործառնութիւնները։

ՏԵՍԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Անգլիոյ, Իտալիոյ ու Ռուսմանիոյ դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան պատքին գործոց նախարարին հետ։

ՍԸՎԱՉԷՆ կը հեռագրեն թէ կուսակալը քանի մը գաւառակներու գաւմգամները հրաւիրեր է ներկայ ըլլալու երկրագործական ու արհեստագործական ցուցահանդէսին բացման, որ այսօր պիտի կատարուի՝ Կայս. Դահակալութեան տարեդարձին առթիւ։ Դահակալութեան տարեդարձին առթիւ։ Այդ ցուցահանդէսը շատ չքեղ է. զանազան կողմերէ մեծաքանակ ապրանքներ զրկուած են։ Ցուցահանդէսին մէջ հեռագրական կայան մը հաստատուեր է, ուրկէ չնորհաւորական առաջին հեռագիրը պիտի ուղղէ կուսակալ Բէչիր Աֆիֆի պէյ։

ՄԱԽՍՈՒՍԷՆ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայած ըլլալով Մախսուսէի վարչութեան գործառնութիւնները աւելի բարձրք վիճակի մը վերածել, այդ մասին ծրագիր մը զրկուեցաւ ծովային նախարարութեան, հրահանգ տալով նաեւ փութով զայն քննել եւ պէտք եղածին պէս գործադրել։

ՀԱՅԻՆ ԳԻՆԸ.— Ք

այս աղետաբեր կենդանիները ջնջելու միջոցներ խորհիլ։—Օգոստոս 4ի երկուշաբթի գիշերը, ժամը 1½ին քաղաքիս Դալխանայէն հրդեհ ծագելով, բացերը սկսեր են հետզհետէ ծաւալիլ, բայց կառավարութեան կողմէ հասցուած անմիջական օգնութեանց շնորհիւ՝ կէս ժամու մէջ կարելի եղած է մարել. ստոյգ պատճառը չի գիտցուիր տակաւին։»

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԳԻ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—1903 օգոստոս 1էն քաշուած Բուսմելի Երկաթուղիի պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ իրենց շահած պարգեւները եւ ամորթիմաններ 58% հաշուով պիտի վճարուին 1903 սեպտ. 1էն (Ն. Տ.)։ Այս անգամ իրենց չպիտի արուի այն վկայագիրը, որով իրաւունք կ'ունենային պատահական յաւելուածական գումարի մը, եւ անցեալ ապրիլ 1ի ու յունիս 1ի վիճակահանութիւններէն շահող պարտաթուղթերուն համար տրուած վկայագիրները չեղեալ պիտի նկատուին, որովհետեւ Օսմ. կայս. կառավարութեան եւ Հանր. Պարտքի վարչական Խորհուրդին միջեւ իրաւարարութեամբ որոշուած տոկոսի տակին բաժանումը զօրութիւն չունի մարտ 1էն սկսելով։

Կ. Պոլիս, 11 օգոստ. 1903 10—10

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳՈՀԱԲԱՆԱԿԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ

Այս առաւօտ, ժամը 2ուկէսին, Մայր եկեղեցւոյ մէջ հանդիսաւոր գոհաբանական մաղթանք կատարուեցաւ Վեհ. Կայսեր Գահակալութեան բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ։ Ս. Պատրիարքը հանդիսաւոր թափորով Պատրիարքարանի դահլիճէն ելլալ Մայր եկեղեցի եւ նախագահեց արարողութեանց, իր շուրջը ունենալով եկեղեցականներէն Տ. Մեսրոպ Արք. Սուքիասեան, Տ. Գրիգորիս Արք. Յովհաննէսեան, Տ. Հմայեակ Եպսկ. Դիմաքսեան, Տ. Դէորգ Եպսկ. Երէցեան, Տ. Գրիգոր Եպսկ. Ճէվահիրճեան, Տ. Մկրտիչ Եպսկ. Վեհապետեան Տ. Յովհաննէս Եպսկ. Արշարունի, Տ. Եղնիկ Եպսկ. Սապահունի, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ վարդապետներ ու քահանաներ։ Նոյնպէս Կրօնական մարմինները Տ. Կարապետ Սանասարեան եւ Տ. Յովհաննէս Շահպազեան Ս. քահանաները։ Դպրաց դասը առաջնորդութեամբ Գրիգոր էֆ. Մեհտէրեանի սկսաւ քաղցրաձայն երգել «Թագաւորեաց Աստուած» չարականը, եւ յաջորդից չարականներ, ինչպէս նաեւ «Տէր ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թագաւոր» սաղմոսը։ Տ. Մուշեղ վրդ. կարդաց Յոգոս առաքելի Գրիքը եւ Տ. Յովհաննէս Եպսկ. Արշարունի կարդաց Մատթէոսի Աւետարանը, որ կը պարունակէ «Տուք զկայսերն կայսեր, զԱստուծոյն Աստուծոյ» պատուէրը։ Ապա, Ս. Պատրիարք Հայրը բեմ ելլելով պարագային յարմար գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ ընդարձակ ունենալով Առաքելին սա խօսքը. «Ոչ ուստեք է իշխանութիւն եթէ ոչ յԱստուծոյ եւ որ ենն՝ յԱստուծոյ կարգեալ են»։ Ս. Պատրիարքը Յոգոսի այս խօսքը ընդլայնելով՝ իշխանութեան եւ հպատակութեան կարեւորութիւնը շեշտեց, ըսելով թէ առ Թագաւոր մատուցուած սէրն ու պատկառանքը եւ հպատակութեան սկզբունքը երկինքէն եկած սկզբունք մըն է, եւ թէ այս օրենքով կ'ընթանայ աշխարհը։ Յետոյ Ն. Սրբազնութիւնը բացատրեց իշխանութեան յարգանքը՝ արտաքին կերպերով ու նշաններով, եւ մասնաւորապէս դիտելով այս օրուան նշանակութիւնը, յարգանքի եւ գոհաբանութեան արտայայտութեան տարեդարձ մը ըլլալը շեշտեց, որ կը կատարուի Ն. Կ. Վեհափառութեան Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։ Ս. Պատրիարքը յիշեց Օգոստափառ Սուլթանէն կողմէ հաստատուած Հայ Ազգին եղած շնորհները որոնցմով հայ ժողովուրդը օսմ. հողերին ներքեւ իր լեզուին ու կրօնքին պահպանութիւնը կը վայելէ երախտագիտութէն։

Ի վերջոյ Ս. Պատրիարքը երախտագէտ զգացումներ յայտնեց Վեհ. Կայսեր եւ կատարուած այս մաղթանքը, օրհնութիւնը եւ գոհաբանութիւնը քրիստոնէական պարտք նկատեց եւ իր քարոզը վերջացուց Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար ջերմագին մաղթանքներ ընելով եւ օրհնելով Օսմանեան Դռանը։

Բոլոր ներկաները «ամէն»ներով ձայնակցեցան այս մաղթանաց։ Գոհաբանական մաղթանքին ներկայ էին եկեղեցական ժողովրդեան խուռն բազմութիւն։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին Բաղ. Ժողովի ատենապետ Տիգրան էֆ. Նուսուիեան եւ անդամներէն Մկրտիչ էֆ. Ասատեան, Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան, Կոլոթի օսմ. հիւպատոս Մանուկ էֆ. Աղարեան, Աբրահամ էֆ. Ճրէնկեան, Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կողմէ Տիգրան էֆ. Մանուկեան, Թաղ. Խորհուրդներու, Հոգաբարձութեանց, Տեսուչ Խորհուրդներու անդամները, Պատրիարքարանի բոլոր պաշտօնէութիւնը եւ ուսուցիչներ, մամուլի ներկայացուցիչներ եւ այլն։ Գոհաբանական աղօթքէն վերջ, Ս. Պատրիարք Հայրը ընկերակցութեամբ Ս. գործակատար Արիս էֆ. Ճէվահիրի՝ կայս. Պալատ գնաց, շնորհաւորական եւ երախտագիտական Ուղերձ մը մատուցանելու յաս կայս. Գահոյքից։

Ս. Հայրապետին ուղղելի գրաբար պաշտօնագիրը, որով տեղեկութիւն կը պահանջուի ռուսահայ եկեղեցական կալուածներու ծանօթ խնդրոյն նկատմամբ, ամբողջապէս ստորագրուելով նոյն գործարարին ներկայ գտնուող եպիսկոպոսներէն, թղթատարին յանձնուած է։ Այդ կարեւոր պաշտօնագրէն մէկ մէկ օրինակ ալ պիտի ղրկուի գումարման չմասնակցող միւս եպիսկոպոսներուն։

—Ամենայուսալի ծանութիւնից վերաբերեալ Սինոդական որոշմանց մէջ արձանագրուած է թէ Ս. Հայրապետը լուծեալ հրաւէրներ է կարապետ Տէրունեանի ամուսնութիւնը Աղաւնի Դաւազեան հետ։ (Հանգուցեալ Յակոբ փաշայի հանգուցեալ քոյրը)։

—Առաջնորդական Վիճակներու վերակազմութեան մասին անցեալ շաբթու Պատրիարքարանի մէջ տեղի ունեցած խորհրդակցութեան արդիւնքին վրայ, Ս. Պատրիարք Հայրը մանրամասն ծրագիր մը պատրաստած է, միացեալ Վիճակներու, ուրոյն Վիճակներու կազմութեան կերպին եւ վարչութեան ձեւին եւ Առաջնորդներու պարտաւորութեանց նշանակմամբ։ Այս ծրագիրը պիտի ներկայացուի Խառն Ժողովոյ յառաջիկայ նիստին։

—Ադեքսանդրիոյ հայ գաղութը մտադիր է եղեր գեղարուեստական յուշարձան մը կանգնել ի յիշատակ ծանօթ դերասան Սերովբէ Պէյնեանի, որ վերջերս մեռած է նոյն քաղաքին մէջ։

—Անցեալները ծանուցած էինք Մալէզեան օրիորդներուն ձեռք բերած յաջողութիւնը արուեստական ճիւղին մէջ, ի Պէլճիքա։ Այս անգամ կ'իմանանք թէ Տոքթ. Բենիամին պէյ Շահնազարի դուստրը՝ Օր. Ռաչէլ, որ դաշնակահարութեան դաս կ'առնէր Իտալիա, Մարկուրիթա մայր թագուհւոյն անձնական դաշնակահարէն, այս օրերս ամենափայլուն քննութիւն մը անցուցեալով Պոլոնիայի համալսարար Քոնսերվատուարին մէջ, վկայականը ստացեր է։ Արուեստագէտ օրիորդը տարի մը եւս իր արուեստին կատարելագործմանը աշխատելէ յետոյ Իտալիոյ մէջ, մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։ Այս պահուս Իտալիա կը գտնուի նաեւ Օր. Անտա Շահնազար՝ գեղարուեստական ուսումնասիրութեանց համար, նախապէս Ցրանսայի պետական վարժարաններուն մէջ ստացած ըլլալով գրական խնամեալ դասատիրակութիւն մը։ Այս կերպով, գեղարուեստական ուսումը պիտի միացնէ գրականին, ինքն ալ տարիէ մը մայրաքաղաքս վերադառնալու համար։

—Խասդիէի Դալիքեան Որբանոցի Խնամակալութիւնը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Այրի Տիկին Ակիւլինէ Մաղազրոսեանի յուղարկաւորութեան առթիւ Տիար Արամ Ծնորգեան 1 օսմ. հատ նուիրած է փոխան ծաղկեպսակի, ի նպաստ այն հաստատութեան։

—Մասիս Դրական Շաբաթաթերթի 33րդ թիւը հրատարակուեցաւ այս առաւօտ՝ ճոխ ու չահեկան բովանդակութեամբ։

ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐ ԲԵՐԱՅԻ

Թաղիս Ազգ. վարժարանաց վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ ներկայ ամսոյ 25ին եւ դասախօսութիւնք պիտի սկսին յառաջիկայ սեպ. 1, Բ. օր։

Ուստի կը հրաւիրուին ծնողք եւ պաշտպանք ի Թաղ. Խորհրդարան, իրենց զաւակաց մտից արտօնագիրներ ստանալու համար, առաւօտեան ժամը 2էն մինչեւ կէս օր։

Այս առթիւ Թաղ. Խորհուրդս պարաք կը համարի յայտարարել Պատ. Թաղեցիներուն թէ, մասնաւորապէս Լսանան վարժարանի համար հետեւեալ կարգադրութիւնները եղած են։

1. Աշակերտուհեաց բաժնին մէջ կազմուած է լրացուցիչ դասընթացքի բաժանմունք, այն է Գ. դրդ կարգը։

2. Շրջանաւարտ երկսեռ աշակերտաց համար կազմուած են լրացուցիչ Ա. դասարանները որոնց հետ իւր փափաքող Թաղեցի կամ հեռաւոր աշակերտ եւ աշակերտուհիք, պարտին ի ձեռին ունենալ շրջանաւարտի վկայական եւ կամ այդ ատենի քննութիւն մը անցընել։

3. Ինչպէս ասկէց առաջ, Թաղ. Խորհուրդս յառաջիկայ շրջանին ալ, հեռաւոր աշակերտուհեաց երթեւեկի մասին հարկ եղած դիւրութիւնները պիտի ընծայէ։

4. Աշակերտուհիք պիտի ունենան ֆրանսացի ընդհանուր դաստիարակուհի մը, մասնաւորապէս սահման խօսակցութեան վարժուելու համար։

5. Լրացուցիչ դասընթացքներու մէջ գրական եւ գիտական քանի մը կարեւոր ճիւղեր՝ ֆրանսերէն լեզուաւ պիտի դասախօսուին։

6. Երկսեռ աշակերտներու ձեռական աշխատութեանց (travail manuel) ամէն ճիւղերուն, ինչպէս նաեւ երաժշտական ու գեղարուեստական ճիւղերու համար՝ ձեռնհաս մասնագէտ ուսուցիչներ եւ ուսուցչուհիներ պաշտօնի կոչուած են։

7. Նարեկեան, Լուսաւորչեան եւ Արշակունեան երեք Ընտրարան-Մանկապարտէզներն ալ կարեւոր կազմակերպութիւններ ստանալով՝ յանձնուած են ձեռնհաս վարիչներու եւ մանկապարտիզպանուհիներու խնամքի։

Թաղական Խորհուրդս անհրկմիտ է որ, իր յանձն առած նիւթական զոհողութիւններն եւ ի գործ դրուած կարեւոր կարգադրութիւնները պիտի գնահատուին հայազգի ծնողաց կողմանէ, եւ պիտի նախընտրեն ազգին վարժարանը՝ օտար հաստատութիւններէ։ 1—2

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ որ այրի Տիկին Անանա Մ. Սմբատեան եւ զաւակունք, իւրաքանչիւր 20 մարկանոց հանգուցեալ Մանուկ էֆ. Սմբատեանի, 20 օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցին, անոր մահուան առթիւ։

—Հանգուցեալ այրի տիկին Ակիւլինէ Մ. Ղազարոսեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս. Տէր եւ Տիկին Մագուտ էֆ. Շահպազ 216, Քերովբէ էֆ. Տամատեան 108, Տէր եւ Տիկին Մ.Ներսէս 108, Տէր եւ Տիկին Պետոն էֆ. Տէյիրմէնճեան 108 ղրշ.։

* * *

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Սահակ էֆ. Խանճեան, շարունակելով բարեյիշատակ Տ. Խաչատուր քհնյ. Տ. Գաբրիէլեանի ի նպաստ Հիւանդանոցիս հացագի կատարած տարեկան հանգանակութեան գործը, ինչպէս անցեալ տարիներ՝ նոյնպէս եւ այս տարի յետագայ ցուցակին համեմատ (597) հինգ հարիւր ինուանոսնեւեօթը ղրուշ հանգանակած եւ յանձնած է Հոգաբարձութեան։

Ցուցակ առաջին

Տիկին Երմոն Կ. Սէֆերեան 60, Տիկ. Ելիզա Գ. Գառանակերեան 10, Տիկ. Զարուհի Յարութիւնեան 10, Տիկ. Եւգինէ Թ. Համամճեան 5, Գրիգոր խան Շամանճեան 40, Կարապետ էֆ. Գարագաշեան 57, Անիկասս էֆ. Ուենեան 20, Գաբրիել էֆ. Էլիկիւզէյեան 20, Գալուստ էֆ. Ե. Մուրատեան 20, Միսակ էֆ. Թորոսեան 20, Պողոս էֆ. Պետրոսեան 20, Սմբատ էֆ. Գ. Համարձումեան 20, Ստեփան էֆ. Մ. Ժամկոչեան 15 ղրուշ։ Անդրանիկ էֆ. Պոյաճեան, Առանձար էֆ. Սիմքէչեան, Թորոս էֆ. Մ. Հովիւեան, Կարապետ էֆ. Մրբիճանեան, Հրանտ էֆ. Աստոնեան, Մանուկ էֆ. Ալէմեան, Մարտիկ էֆ. Գրիգորեան, Միհրան էֆ. Դաբամճեան, Միհրան էֆ. Հալաճեան, Մկրտիչ էֆ. Եաղմճեան, Յակոբ էֆ. Պռաւեան, Յովհաննէս էֆ. Նիկողոսեան, Նիկողոս էֆ. Խաչատուրեան, Պետրոս էֆ. Իգնեան, Պետրոս էֆ. Բէսկեանի հոգւոյն համար, Ռուբէն էֆ. Փիլիպոսեան, Սահակ էֆ. Խանճեան, Սարգիս էֆ. Թադէոսեան, Սեպուհ էֆ. Խաչիկեան 10ական ղրուշ։ Առաքել էֆ. Տ. Յակոբեան, Արմենակ էֆ. Նապիպեան, Գաբրիել էֆ. Մ. Գաբրիէլեան, Գաբրիէլ էֆ. Հովիւեան, Գասնիկ էֆ. Բարունակեան, Գրիգոր էֆ. Խաչատուրեան, Երմոգ էֆ. Նազարէթեան, Թադէոս էֆ. Սարգիսեան, Կարապետ էֆ. Ն. Տ. Յակոբեան, Խաչիկ էֆ. Յակոբեան, Ղուկաս էֆ. Ցնծալեան, Մագուտ էֆ. Գաբրիէլեան, Մանուկ էֆ. Զաքարեան, Մանուկ էֆ. Կրճիկեան, Մանուկ էֆ. Վանկեան, Մկրտիչ էֆ. Գալֆեան, Յակոբ էֆ. Հոմասիկեան, Յարութիւն էֆ. Նորատեան, Յարութիւն էֆ. Գրքաքիլիսէեան, Պետրոս էֆ. Մանիկեան, Պետրոս էֆ. Պամամճեան, Ս. Ս. ոմն, Սիմոն էֆ. Շամանճեան, Տիգրան էֆ. Խանճեան 5ական ղրուշ։ Գումար 597 ղրուշ։

(Հոգաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՊՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԻ)

ՄԱՐՍԻԼԻԱ, 31 օգոստոս.— Մարսիլիոյ օսմ. հիւպատոս կէպիթանաքի էֆ. երէկ իրիկուն յանկարծամահ եղաւ։

ԲԷՕՍԹԷՆՃԷ.— Պուլկարիոյ իշխանը իրիկուան հասաւ եւ ընդունուեցաւ Բուլմանիոյ նախարարապետ Պ. Սթոյչոյի կողմէ։ Ցերեկուան իշխանը Վառնա ուղեւորեցաւ իր Նահեստա զբօսանաւով։

ՄԱՐԻԼԻՆՊԱՏ.— Անգլիոյ թագաւորը Վիէննա ուղեւորեցաւ։

ՎԻԷՆՆԱ.—Անգլիոյ թագաւորը հոս ժամանեց՝ ժողովրդեան ստուար բազմութեան մը կողմէ մեծ խանդավառութեամբ ողջունուելով։

—Փողոցներուն մէջ, չքեղապէս զարդարուած, ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը կը սպասէ Լոնտրա թագաւորին ժամանմանը։ Ժամ 1.25ին Ցրանց Եոսէֆ կայսրը կայարան գնաց, եռանդագին կերպով ողջունուելով։ Ժամ 3ին հասաւ Լոնտրա Է.ը բերող կառախումբը։ Երկու վեհապետներու միջեւ խիստ սիրալիր ողջոյններ փոխանակուեցան. զիրար ողջագուրեցին երկու անդամ. յետոյ քառաձի կառքով Հոֆպուրկ գացին, որուն շուրջը հաւաքուած ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը նորէն խանդավառ արտայայտութիւններ ըրաւ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ՍՈՖԻԱ, 31 Օգոստոս.—Ցերտինանտ իշխանը հոս ժամանեց եւ կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Նախարարապետ Բեդրով զօրավարին եւ Նախարարներու մեծ մասին կողմէ։ Իշխանը կանարելապէս քաջառողջ կ'երեւար։

ՊՐԻՍԹ.— Այսօր ժամ 3ին տեղի ունեցաւ Շարքոյի արշաւախումբին մեկնումը՝ Ցրանսա փոքր նաւով։ Այդ նաւը ունի 36 մէթր երկայնութիւն։ Պ. Ժան Շարքոյի եւ Պ. ու Կէրլախի առաջնորդութեամբ կ'երթայ օգնել՝ ուսքթ. Նարսէնքիլտի բեւեռային արշաւախումբին, որ կը կարծուի թէ վտանգի մէջ է Սէյմուր հրաւանդանին մօտերը։ Մեկնումին ներկայ գտնուեցան բազմաթիւ անձնաւորութիւններ։ Ժողովուրդը ջերմապէս ողջունեց անվեհեր երկրախոյզները։

ՎԻԵՆՆԱ.— Անգլիոյ թագաւորը հոս ժամանեց եւ կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Ցրանց Եոսէֆ կայսրի կողմէ։ Երկու վեհապետները խանդավառութեամբ ողջունուեցան։

ԺԱՄԱՆՑԻ ԲԱԺԻՆԸ

Շոգենաւերու արագընթացութիւնը.— Շոգենաւերու Համաշխարհային Ընկերութեանց տնօրէնները, այս միջոցիս կ'ուսումնասիրեն հնարք մը գտնել, որպէս կարելի ըլլայ քսասուն օրուան մէջ աշխարհիս բոլոր չրջանը ընել։ Կ'նեղանգրուի թէ այս տեսողութիւնը աւելի կարճ կրնայ ըլլալ, եթէ երեք օրուան մէջ Ատլանտեան ովկիանոսը անցնելու միջոցը գտնուի։

Այս խնդրոյն վրայ ֆրանսական թերթ մը սապէս կը գրէ. «Անգլիական Արրոու դրօսանաւը Ատլանտեանի մէջ ըրած մրցման փորձը խիստ գոհացուցիչ կերպով կատարեց. 1 վայրկեան, 19 երկվայրկեան 89 հարիւրորդի միջոցին անգլիական մղոն մը ճամբայ առնելով, ըսել է 1 ժամուան մէջ 45,6 մղոն եւ կամ 39,13 հանգոյց. արագութիւն մը՝ որուն մինչեւ հիմա բնաւ ոչ մէկ լոգնաւ չէ կրցած հասնիլ։ Ամենէն արագընթաց թորփիլոնաւերն իսկ 36 հանգոյցէն աւելի կարող չեն եղած ընթանալ. եթէ ճշդիւ այդքանն ալ կրցած են ընել։ Արրոու մեծ լոգնաւ մը չէ. 39 մէթր 62 սանտիմէթր երկայնութիւն ունի. սակայն իր մեքենաները 4000 ձիու զօրութիւն ունին, որ ոգեքան պզտիկ լոգնաւի մը համար տարապայման բան է։ Համեմատաբար՝ Արրոուի մեքենաները տասնչինգ անգամ աւելի զօրաւոր են գերմանական Տkoչլաճs վիթխարի Անդրատլանտեան լոգնաւին մեքենաներէն։

Պ. Մօսէր այս հնարամտութեան վրայ յենլով՝ կը հաւատայ թէ կարող է այնպիսի լոգնաւ մը շինել, որով հնար պիտի ըլլայ երեք օրուան մէջ Նիւ-Եորքէն Լիվրբուլ հասնիլ, ժամը քառասուն հանգոյց կորելով։ Այդ անդրատլանտեան լոգնաւին տարողութիւնը, գերմանական վերջին թղթատար լոգնաւերէն աւելի մեծ պիտի չլլայ, սակայն իր մեքենաներուն ամբողջ զօրութիւնը 140,000 ձիու պիտի ըլլայ եւ իրրեւ վառելանիւթ քարիւղ պիտի գործածուի։

ԲԹԻՆԿԻ ՄԸ ՎԱՐՁԲԸ.— Ցրանսայի Նորմանտիոյ գաւառէն գիւղացի մը կինը վառնգաւոր հիւանդութեան մը ենթարկուելով՝ բժիշկ մը կը կանչուի զայն դարմանելու։ Տօքթէօրը, հարկ եղած քննութիւնները եւ հարցումները ընելէ ետքը, խօսակցութեան միջոցին՝ կերպով մը կը հակցնէ, իր դարմանումին փոխարէն, ըստ պատշաճի վարձքի հատուցման մասին ունեցած կասկածը։ «Ա՛յրն, կ'ըսէ, հիւանդին ամուսինը, անո՛ւ հոս հինգ հատ քսան ֆրանքնոց ունիմ, պայման կը դնեմ ձեզի հետ որ, թէ՛ մեռցը. նէք եւ թէ՛ բժշկէք սիրելի կինս՝ այդ դրամը ձեզի պիտի տրուի։ «Հիւանդը կը մռնի։ Քանի մը օր անցնելէն յետոյ, բժիշկը կը ներկայանայ հարիւր ֆրանքը խնդրելու։ «Տօ՛քթէօր, կ'ըսէ վշտացեալ մարդը, պարտաւոր եմ ճշդիւ կատարելու խոստումս։ Միայն, ներեցէք խնդրեմ, երկու փոքր հարցումներ պիտի ընեմ ձեզի, այս մեծարգոյ վկաներուն ներկայութեամբ։ «Մեռցուցի՞ք կինս։— Մեռցուցի՛... ինչպէս մեռցուցի... բնաւ երբեք։— Մի՛ստ լա՛, բժշկեցի՞ք զայն։— Ո՛չ, ափսո՛ս։— Ուրեմն, ինչպէս որ դուք ինքնին կը խոստովանիք, ո՛չ մեռցուցիք եւ ո՛չ ալ բժշկեցիք կինս, հետեւեալար մեր պայմանները չկատարեցիք. որով ամենեւին իրաւունք չունիք ինձմէ բան մը պահանջելու։»

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆԴՈՆ, 31 Օգոստոս

Անգլիական Քոնսոլիտ	90	67
Օսմանեան Դանձ սէրի Բ.	60	—
» » » Գ. բաց.	21	—
» » » Գ. զոց.	21	—
Օսմանեան Գանձա	13	25
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	—
» Մոնօրոյ	43	—
Գուլկարական 1888	89	—
Եգիպտական իւնիֆիտ	106	75
Բոմբինեայ	104	—
Թրանսվալ	4	31
Այտին երկաթուղի	15	—
Փոխանակագիր	25	33 ¾

ԲԱՐԻԶ, 31 Օգոստոս

Ցրանս. Դանձ 3 %		97	67
Օսմ. Քոնս. սէրի Գ.	բաց.	21	65
	զոց.	24	70
» » » Բ.	»	—	—
« » » Գ.	»	24	67
Օսմ. Կայս. Պամբա	ֆր.	581	—
Օսմանիէ	»	—	—
ուսէյի երկաթուղի	»	122	50
Օսմ. մաքսատուն	»	478	—
Օսմ. Ռէժի	»	292	—
Բրիտանիէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քէտէ Լիոնէ	»	1122	—
Իտալական Դանձ	»	102	30
Սպանիական արտաքին	»	90	95
Թրանսվալ	»	112	—
Զէր Լոնտոնի վրայ	»	25	145
Ռումանիոյ	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ, 31 Օգոստոս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	10
Ռուսէյի երկաթուղի	»	117	10
Օսմ. Ռէժի	»	357	—

O TALON L'OR

ՇԱՌԼԸ ԱՀԵՆԱՄԵԱՆ

Կալաթա, Վօյվոտա փողոց, թիւ 114

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին ամէն տեսակ կօշիկներ արանց եւ կանանց համար թէ չափու վրայ եւ թէ պատրաստ դիւրամատչելի գներով։ 13—15

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ Ե. ԵՒ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԴԱՍԱՐԱՆԻ

Ազգ. Կեդր. վարժարանի Խնամակալութիւնը գոհունակութեամբ կը ծանուցանէ թէ յառաջիկայ 1903 –1904 տարեշրջանին պիտի բացուի Ե. կարգը, որ վարժարանին բարձրագոյն դասարանը կը կազմէ։ Անցեալ շրջանին վարժարան դիմողներու ստուար թիւը ապացոյց մըն էր որ ժողովուրդը սկսած էր գնահատել վարժարանին յառաջադէմ վիճակը՝ որ մեծամեծ զոհողութիւններով վերջին ձեռք բերուած էր։ Ստար նման հաստատութեանց հետ բաղդատմամբ՝ հայ երկրորդական բարձրագոյն վարժարանի մը ընծայած բաղմաթիւ առաւելութիւնները անուրանալի են արդարեւ։ Խնամակալութիւնը կը յուսայ որ Ե. դասարանի բացումը աւելի մեծ գրգիռ մը պիտի ըլլայ ծնողներուն։ Որպէս զի մտէն գաղափար մը ունի աղգայնոց՝ Կեդր. վարժարանի արդիւնքին վրայ, Խնամակալութիւնը որոշած է՝ աշակերտներու տարեկան քննութեանց գրաւոր փորձերը ցոյց տալ ամէն անոնց՝ որոնք կը փափաքին տեսնել զայնս, անձամբ տեղեկանալու համար Կեդրոնականի ուղղութեան։

Գալով Կեդրոնական Նախակրթարանին, գործնական միջոցներ անօրինուած են, որպէս զի Կեդրոնական վարժարանի յարակից այս կարեւոր հաստատութիւնը գտնուի՝ անանկ ուղղութեան մը մէջ, որ մասնաւոր առաւելութիւններ ընծայէ՝ Կեդր. վարժարանը մտնել փափաքողներուն, որը կարենան դիւրութեամբ հետեւիլ Կեդրոնականի Ա. կարգին մէջ ուսանող դասերուն։

Ի քաջալերութիւն աշակերտաց, Խնամակալութիւնը հրատարակութեան կուտայ վերջին տարեկան քննութեանց մէջ յաջողագոյն հանդիսացողներուն անունները.

Դ. դասարանէն՝ Ա. հանդիսացած է Պ. Գրիգոր Խանճեան, Բ. Պ. Հրանտ Գրիգորեան, Գ. Պ. Միքայէլ Խաչիկեան։

Գ. դասարանէն՝ Ա. հանդիսացած է Պ. Գալուստ Գալուստեան, Բ. Պ. Մինրան Մկրտիչեան, Գ. Պ. Արշակ Պօղոսեան։

Բ. դասարանէն՝ Ա. հանդիսացած է Պ. Ցարութիւն Տիրատուրեան, Բ. Պ. Հայկ Պէրպէրեան, Գ. Պ. Վահրամ Ղազիկեան։

Ա. դասարանէն՝ Ա.ին հանդիսացած է Պ. Ռափայէլ Շիրմանեան, Բ. Պ. Հայկ Գուրգէն, Գ. Պ. Արամ Տէօքմէճեան։

Վերոյիշեալ աշակերտաց ատեճանները որոշուած ժամանակ նկատի առնուած են տարեկան ընդհ. աշխատութիւններն ալ։

Աւելորդ է ըսել թէ Կեդր. վարժարանի ուսուցչական մարմինը կը մնայ անփոփոխ զոր կը կազմեն հետեւեալ անձերը.

1. Տ. Սահակ Ա. քհնյ. Տ. Մարգսեան, կրօնք եւ եկեղեցական պատմութիւն։—2. Գառնիկ էֆ. Բարունակեան, (ընդհ. հսկող), Օսմաներէն եւ օսմ. գեղագրութիւն։—3. Իգն. էֆ. Մուրատեան, Բնական գիտութիւն։—4. Խաչիկ էֆ. Թանճեան, Գեղագր. եւ գծագրութիւն։—5. Հրանտ էֆ. Ասատուր, Աշխարհագրագրութեանց պատ.։—6. Միքայէլ էֆ. Շամամեան, Քաղաքակրթ. պատմ. անտեսագիտ. գերմաներէն։—7. Միհրան էֆ. Ճէմիրճեան, Անգլերէն։—8. Մարկոս էֆ. Նաթանեան, Պատմութիւն եւ աշխարհագրութիւն։—9. Յակոբ էֆ. Յակոբոֆ, Իրաւագիտութիւն։—10. Յովհաննէս էֆ. Մուրատեան, Քաղաքական գիտութիւնք։—11. Յակոբ էֆ. Գուրգէն, Հայ. գրաբ եւ հայ. մատենագրութիւն։—12. Յովանէս էֆ. Հինտլեան, Ֆրանսերէն լեզու եւ թարգմանութիւն։—13. Յովսէփ էֆ. Գուլամճեան, Բնական եւ չափական գիտութիւն։—14. Պօղոս էֆ. Բէրբասեճեան, Օսմ. եւ ֆրանս. եւ փոխադրմ. թարգմանութիւն։—15. Ստեփան էֆ. Կուրտիկեան։ Օսմաներէն Պարսկերէն եւ Արաբերէն։—16. Սուքան էֆ. Սիրուն, Տօմարակալութիւն։—17. Մ. Մաքս Մակինիս, Քաղաքական գիտութիւնք (բարձրագոյն կարգի)։—18 Մ. Ամարէն Շիրէյ, Ֆրանսերէն եւ ֆրանս. մատ. պատմ. եւ 19. Աբրահամ էֆ. Տ. Յակոբեան, Իմաստասիրութիւն, որուն հիւանդութեանը պատճառաւ յաջորդ կարգուած է Յովհ. էֆ. Հինտլեան։

Ծան.—Կեդր. վարժարանի աշակերտները կը հրաւիրուին ներկայանալ ընդհ. հսկող էֆէնտիին, ստանալու համար իրենց վիճակագրութիւնները։

Ի դիմաց Խնամակալութեան

Ատենադպիր Ատենապետ

Ե. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՅԱԿՈԲ ԷՍՍԷՆԼԸ

Ղալաթիա, 31 Յուլիս 1103 5—6

ZAUSUSTEAL 1852

Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱՐՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

ԵԱՆԻ ԳԱՐԵՁՐԱՏԱՆ ՀՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ

(Ձիւռ Ջրաչքեանց գործ)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակառներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ատամ արտասանութիւններ։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ ատամներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Գնմները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունէին։

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ա Տ Ա Ք Ա Զ Ա Ր

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 9ին (Ն. Տ.) Զորեքշաբթի։ Դիշերօթիկներու տարեթաղակն է 12 օսմ. ոսկի, որուն կէսը պէտք է վճարել Սեպտեմբերի սկիզբը, միւս կէսը Յունուարի մէջ։ Դաշնակի դաս առնողները 3՝ իսկ երգեհոնի դաս առնողները 1½ ոսկի աւելի կը վճարեն։

Կէս տոմսակով Ատաբազար ուղեւորելու եւ ուրիշ դիւրութեանց համար՝ կարեւոր է որ վարժարանին գիշերօթիկ աշակերտուհիները, ինչպէս նաեւ յառաջիկայ տարեշրջանին նոյն վարժարանին աշակերտիլ փափաքող օրիորդները իրենց անունները ղրկեն եւ կամ անձամբ կամ իրենց պաշտպանին միջոցով ներկայանան։ Մր. Ու. Ու. Փիթի, թիւ 5, Ամերիգան խան, Կ. Պոլիս, մինչեւ Սեպտ. 4 (Ն. Տ.)։

Վարժարանին յայտագիրը ուզողներուն ձ

Առաջնակարգ Ընկերութիւն

Հոնկրոշազ

Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱԲԷՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼԻ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍԱՒՈՐՈՆԵՐՆ ԵՆ։

[Ընկերութիւնը] կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի դիներով։— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՆ Ի դէպ մահու եւ կենաց՝ չահաբաժին մասնակցութեամբ եւ երաշխաւորեալ տոկոսի տակերով, ինչպէս նաեւ աղջկանց դրամօժիտի ու մանչ զաւակաց դրամագլխի կազմութեան, եւ ցմահ, գանձելի տարեթոշակներու։

ԿԱՐԺԷ ՈՒՐԵՄՆ ԱՇԼՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՆԴԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՆ ՊԱՇՄԱՆՆԵՐՆ ԱԶԲԷԼ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է՝ ՕՍՄԱՆՆԵԱՆ ԿԱՇՏԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆԳԷԱՆ

ԴԻՒԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ԶԵՌՆՀԱՍ ԴՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՌՆԱԳԱՆԻ
Պոլիս Պառնաբաս Խան

ՀԱՄԻՏԻԷ ՀԻԶԱԶ ԹԻՄՈՒՐ ԵՕԼԸ

ՄԷՆՇԱԲԵՆԱ ՄԱԽՍՈՒՍ ՍԻԿԱՐԱ ՔԵԱՂԸՏԸ

Պա Իրատի Սենիյեի հագրեր Բաֆիշանի իմայ օյունմը տր։

Իլպոս քեաղրա Ֆրանսանդն էն մէշ-հար սիկարա քեաղրաը ֆայրիդալարընա տան «Ժօղէք Պարտուն»ն իմալաթխանէ-սինէ եարլիմագտա վէ էզ էր տիւէթ մէմալիքը օսմանիյէտ սարք ու իսթիհ-լաք իսիւէն քեաղրալարա ֆիդ պուլընմագտա տր։

Թէրքիպի չէբաիթը սըհհիյէյի հաղ-օլարը վէ բիրինճ վէ քէթէն իլէ պիր մըգտարտա մէվճատը թէաֆիսի մատէ-յի հավի պուլընտրը պատէթթանլի Մէք-թէպը Թըպպիյէի Շահանէնին 17 չուպաթ սէնէ 319 Թարիխի Թատիշնամէսիյէ խպաթ իսիլմիշ տիր։

Իշլու քեաղրա իւչ նէվէ այրընպա պիրինճի նէվ 150 եարդագտան իպարէթ օլարագ երիմի բարայա, իքինճի նէվ 132 եարդագ օլարագ օն բարայա վէ իւչինճի նէվ 80 եարդագտան իպարէթ օլարագ ազէ բարայա սաթընմագտա, պիրինճի նէվ գութուլարընտա ալթմըշար, իքինճի նէվ-տէ տօգանար վէ իւչինճի նէվտէ եիվ եիրմիչէր քեաղրա պուլընմագտա տր։

Գութուլարը վէ քեաղրատարը գա-բագլարը իւզէրինտէ Հիճազ Քիսար եօլը գօմիսիօնը ալիսինին մէօրի պուլընմատտա տր։

Պուրիւն պիր գութու սաթը ալանը-լարա պիրինճի նէվտէն 100տէ 15, իքին-ճի վէ իւչինճի նէվտէն 100տէ 10 թէն-զիլաթ իմրա օլունը։

Մահալը իմայ վէ ֆիւրուխթը Սբեան-պոլտա Համիտիէ ճատտէսինտէ Քիւչիւք Իսմայիլ Բաշա խանընտա 7 նումէրօ տր։

ԱՄԷՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ

Պաահա ունիմ ծանուցանել մեծարգոյ հանրութեան թէ Ղալաթիա Խալիլ Փաշա հան փողոց թիւ 13 խանութը ճարարի վերածելու յառաջիկայ յունիսի սկիզբնե-րը պիտի բացուի, «Օսմանլը եվ եէմէքչա-նէսի» անունով։

Արդէն վատահ հանրութեան քաջալե-րութեան վրայ, կը յայտարարեմ որ ուելի հոգ պիտի տանիմ ընտրանօք եւ համով հատով տունիկերակուներ պատրաստելու եւ գոնացում տալու ըստ կարելւոյն։

Գոնսոլիտ խանի նախկին ծանօթ խոհարար
ՀԱՍԱՆ ՆԵՇԱՆ ՊՕՂԱՍԵԱՆ
28—36

COMPAGNIE ROSSIA D'ASSURANCES

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԹԵԱՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԵՊՔՈՆԱՏԵՂԻՆ, Բեղերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ ցանկալի պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ սպիտակեղէնի, ճամբորդութեան պարագաներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու ստորոյտ խորտակումի դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած դրամ	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ դանձուած ապահովագրին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՒՐՊԻԶ 524

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՏՆՕՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ

Դրամագլուխ, պաճեաս եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899թ. ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, երկին դրամագլխով, ողջոյ օժանդակութիւնով այլեւայլ կարգադրութիւններով, շահաւոր սակներով ու հարմարաւոր պայմաններով։ Ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութիւնի յետոյ ապահովագիրը անվճարելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛չ է ստանայիք ոչ ոչ ոչ ոչ ապահովագրեալին անձնական ոչ մինչեւ, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, նոր առանց փոխ տալուն ալ կատարուի։ Ճամբորդելու ո՛չ ոչ ոչ կը գտնուէր ծառայողին վրայ։ Այն տեղն գացի այն տեղը՝ ուր կը գտնուինք հիմա։ Կեռը նետեցի, որ չտալ բռնեց։ յետոյ չուանին շոլլուելով վեր ելայ։ Ձիս պէս հեծայ պարն բարձունքին վրայ, ներս նայեցայ ու տեսայ...

—Պ. տը Թարնոէլը։

—Այո՛, մեծ պատուհանի մը ապակիներուն եարն կեցած էր. ձեռքը բռնած էր ծրագ մը, որ ազէկ մը կը լուսաւորէր զինքը։ Շատ լաւ ճանչցայ զայն. կարծեմ թէ անիկա ալ ճանչցաւ զիս, ապիսոնա։ Ու դուռը գոցեց քթիս բերնիս։ Չէի կրնար խորտակել այդ խլոր դուռը, բայց ուրիշ գաղափար մը ինկաւ միտքս։ Գացի պատուհանցայ փողոցին ծայրը, քարի մը նման. մինչեւ գիշեր հոն մնացի։ Մէկ ժամէն կառքը դուրս ելաւ, ու Պ. տը Թարնոէլ մէջը չէր գտնուեր։ Ինքնիրենս կ'ըսի. Զայն արգելափակ ըրին տան մէջ, չարիք հասցընելու համար, բայց ես պիտի տպատեմ։ Այդ միջոցին տեսայ անցնիլը ողոմ մը զոր կը ճանչնայի։ Հայրը միենակարգ վարժարան մը կը վարէ Վակրամ պողոտային մէջ։ Տասը սաւ տուի անոր, որպէս զի երթայ հանգուցաւոր լաւ չտան մը գտնէ, ծայրը կեռով։ Տղան բերաւ ուզաւ ու ճարեցի զայն։ Կ'ուզէի առանձին գործել։ Ժամը տասնմէկ հնչած էր ու ոչ ոք կը գտնուէր ծառուղի